

KULTURBYEN STAVANGER 2010-2017

Kommunedelplan for
kunst og kultur
i Stavanger

Vedtatt av Stavanger bystyre,
21. september 2009

STAVANGER KOMMUNE

INNHOOLD

	Side
DEL I – PLANDELEN	5
1. Innledning	6
2. Visjon og mål for Stavangers kulturpolitikk	10
3. Innsatsområder	12
3.1. Hovedinnsatsområder	13
1: Realisering av Bjergstedvisjonen	13
2: Tou-visjonen	14
3: En attraktiv by for kunstnere	15
4: Universitets – og studentbyen	16
3.2. Andre innsatsområder	17
5: Jakten på publikum	17
6: Den internasjonale kulturbyen	18
7: Tettere regionalt kultursamarbeid	19
8: Kultur til alle - kulturformidling langs livsløpet	21
9: Ytringsfrihet og litteratur	22
10: Levende kulturarv	23
11: Tyngdepunkt for kulturnæringer	24
12: Amatørkulturlivet og samarbeidet mellom frivillige og profesjonelle	25
13: Kultur i skolen	27
4. Kulturkartet - helhetlig kulturell infrastruktur	29
DEL II – PLANGRUNNLAGET	41
1. Kulturpolitikk og kulturutvikling i Stavanger	42
2. Stavanger2009 – status og utfordringer: Ka nå?	45
3. Kulturpolitiske handlings- og strategiplaner – status pr. desember 2008	53

SAMMENDRAG

Open Port – åpenhet mot verden – videreføres som visjon for Stavanger kommunes kulturpolitikk.

I utviklingen av Kulturbyen Stavanger skal det spesielt legges vekt på

- gjestfrihet og tilgjengelighet
- nyskaping og kvalitet.

I perioden fram mot 2017 prioriteres arbeidet med å

- utvikle Bjergsted til et nasjonalt kraftsenter for musikk og kunst
- utvikle Tou-visjonen, med gamle Tou bryggeri som regionalt og nasjonalt senter for kunst og kultur
- gjøre Stavanger til en attraktiv by for kunstnere
- gjøre Stavanger til en attraktiv universitets – og studentby

I arbeidet med dette vil Stavanger legge vekt på å

- satse på publikumsbygging
- styrke det internasjonale kultursamarbeidet
- utvikle et kulturliv som avspeiler mangfoldet i befolkningen
- jobbe for et forpliktende regionalt kultursamarbeid
- skape kulturarenaer og kulturtilbud som er tilgjengelig for alle langs hele livsløpet
- videreutvikle Stavanger som knutepunkt for litteratur og yringsfrihet
- utvikle en aktiv og levende formidling av byens og regionens kulturarv
- utvikle regionen til et tyngdepunkt for kulturnæringene
- satse på frivillig kulturaktivitet

Kulturkartet

- Stavanger vil videreutvikle en helhetlig kulturell infrastruktur for produksjon, presentasjon og visning av kunst og kultur. I første del av planperioden prioriteres produksjonslokaler for det profesjonelle kunstfeltet.
  - Utvikling av kulturarenaer og kulturakser skal skje med utgangspunkt i eksisterende tyngdepunkter for kultur i Stavanger.
  - I arbeidet med dette skal det utarbeides en plan for kulturarenaer for perioden fram til byjubileet i 2025, med kartlegging av status og behov, og prioritering av framtidige investeringer
-

FORORD

Stavanger feirer sitt 900-årsjubileum i 2025. Med Stavanger domkirke som ble bygget tidlig på 1100-tallet ble den første store byggesteinen lagt for byens kulturelle infrastruktur. Bystyret godkjente 21. september 2009 *Kulturbyen Stavanger 2010 – 2017* som er den første kommunedelplanen for kunst og kultur i Stavanger, men den femte i rekken av overordnede kulturplaner i Stavanger. Planen har en tidshorisont som strekker seg halvveis fram til byjubileet. Kulturkartet i planen viser at den kulturelle infrastrukturen i 2017 vil framstå som betydelig styrket. Bjergsted musikkpark har da vært i drift noen år, med nytt konserthus og lokaler for undervisning i kreative fag på alle nivå. Utviklingen av Nye Tou er viktig drivkraft i utviklingen av Stavanger Øst, og har på det tidspunktet bidratt til at Stavanger har blitt en mer kunstnervennlig by som legger til rette for kunstproduksjon og formidling av kunst og kultur.

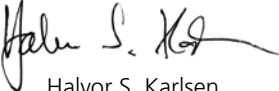
Kulturhovedstadsåret i 2008 var en stor milepel for Stavanger, og danner et viktig bakteppe for arbeidet med denne planen. Året stimulerte til større bevissthet om utviklingen av framtidens kunst- og kulturpolitikk, som igjen påvirker hvordan byens identitet formes og oppfattes både lokalt og globalt. Planen har blitt utformet i tett dialog med byens og regionens kulturliv, gjennom dialogverksteder og gjennom høringsprosessen.

Det store engasjementet i planarbeidet blant byens kulturaktører gjenspeiler seg i over 50 skriftlige uttalelser ved høringsfristens utløp 1. juli 2009. I den endelige planen er det gjort flere endringer og justeringer som reflekterer både høringsprosessen og den politiske behandlingen av planen.

De fleste høringsuttalelsene uttrykker stor tilslutning til planforslagets hovedlinjer. Vi tror derfor at planen blir en god felles plattform for kommunens kultursatsning i årene som kommer. Et gjennomgående tema i dialogene og høringen har vært behovet for produksjons- og visningslokaler innenfor det profesjonelle kunstfeltet. Kommunedelplanen for kunst og kultur tar tak i dette gjennom å prioritere konkrete innsatsområder for kulturbyen fram mot 2017.

Arbeidet med å utvikle og legge fram en ny plan for kunst og kultur har blitt ledet av tidligere kultursjef Siri Aavitsland. Dokumentet er ført i pennen av Anders Jaarvik, som har vært prosjektleder for planarbeidet. Kulturavdelingen har fungert som arbeidsgruppe for planarbeidet, mens en bredt sammensatt referansegruppe har spilt en viktig rolle under utarbeidelsen av planforslaget.

Stavanger, 15. november 2009

Halvor S. Karlsen
Direktør for Kultur og byutvikling

Rolf Norås
Kultursjef

Anders Jaarvik
Prosjektleder for planarbeidet

DEL I PLANDELEN >>

1.

INNLEDNING

1.1. Bakgrunn for planarbeidet

Da *Handlings- og økonomiplan for perioden 2007 – 2010* ble behandlet i desember 2006 gjorde bystyret følgende budsjettvedtak:

Stavanger2008 vil få stor oppmerksomhet i 2007.

2007 vil framstå som det store opptrappingsåret.

Bystyret vil øke de frie midlene til Kommunalstyret for kultur og slik legge til rette for aktivitet både i 2007, 2008 og i tiden etter kulturhovedstadsåret.

I samarbeid med 2008 skal det utvikles en strategi for etterbruken av prosjektet. Bystyret prioriterer også i årene framover en sterk satsing på kultur og ønsker en langsiktighet i det arbeidet som nå foregår. I dette strategiarbeidet skal bla. kunstnerorganisasjonene, de etablerte festivalene, frie grupper og alle andre som vil delta i den dugnaden som vil måtte gjennomføres for å sikre de varige verdiene av Stavanger2008 inviteres.

I sak om oppstart av arbeidet med en strategisk plan for kunst og kultur vedtok bystyret at den nye planen skal

- trekke opp de overordnede linjene og strategiene for Stavanger kommunes kulturpolitikk fram mot 2017
- ta opp i seg de viktigste og mest sentrale punktene fra alle sektorplanene
- gi retning til det løpende og mer detaljerte arbeidet med årlige handlingsplaner og fagplaner innenfor enkeltområder
- ha den internasjonale og flerkulturelle dimensjonen som et tydelig gjennomgangstema
- være sektorovergripende slik at den involverer områder med sterke berøringsflater mot kultur

1.2. Initiativ og tilrettelegging – en plan for hele kulturlivet i Stavanger

Planen uttrykker Stavanger bystyres visjoner, mål og innsatsområder for kultursektoren fram mot 2017. Planen skal være retningsgivende for det årlige handlings- og økonomiplanarbeidet, og den vil danne fundamentet for nye strategier og planer innenfor kulturområdet.

Kulturbyen Stavanger 2010 – 2017 er gitt status som kommunedelplan. Dette er gjort for å tydeliggjøre forankringen i kommunens overordnede planlegging. Som kommunedelplan er den overordnet og strategisk – den er ikke en handlingsplan. Det har likevel vært en ambisjon at planens prioriteringer er konkrete.

For mange høres kanskje begrepet *kommunedelplan for kunst og kultur* ut som en selvmotsigelse. Er det ikke

nettopp det uplanlagte, galskapen og evnen til nyskaping, som karakteriserer kunst og kulturuttrykk på høyt nivå? Andre vil kanskje framheve verdien som ligger i å ta vare på og videreføre det beste vi har av kunst og kultur i Stavanger, inkludert vår immaterielle og materielle kulturarv. Et levende kunst og kulturliv er avgjørende for et velfungerende samfunn. Kulturlivet kan gi estetiske opplevelse, øke menneskets egenforståelse, fremme identitet og felleskap, bedre samfunnsforståelsen og bidra til selvkritikk og samfunnskritikk. En kommunedelplan for kunst og kultur handler om hvordan kommunen kan *initiere* og *tilrettelegge* rom og utviklingsmuligheter både for eksisterende og nyskapende kulturuttrykk. Kulturpolitikk i Stavanger dreier seg da om hvordan kommunen kan gi best mulig rammebetingelser gjennom å

- integrere kultur som en del av byutviklingen, gjennom bygging av infrastruktur og utvikling av byidentitet,

- stimulere enkeltpersoner og kulturinstitusjoner gjennom de virkemidler kommunen har: økonomisk, kompetansemessig og gjennom etablering av møteplasser på tvers av miljøer, institusjoner og sektorer i samfunnet.

For å lykkes i kulturpolitikken er Stavanger kommune avhengig av et samspill med byens kulturliv og publikum. Det er en rekke aktører som er viktige samarbeidspartnere for Stavanger kommune når det gjelder gjennomføringen av planen:

- kunstnere og utøvere innenfor de ulike kunst- og kulturfeltene
- lokale, regionale og nasjonale kulturinstitusjoner som er lokalisert i Stavanger, herunder kirken
- næringsliv
- aktører innen forskning og undervisning, herunder Universitetet i Stavanger
- samarbeidsaktører nasjonalt og regionalt, herunder Rogaland fylkeskommune og nabokommunene
- det frivillige kulturlivet

Selv om det administrative arbeidet med planen er utført av kulturavdelingen, er det i denne sammenheng viktig å peke på at det er en rekke andre kommunale aktører i Stavanger som utfører viktige oppgaver innenfor kulturområdet.

Stavanger har en spesiell utfordring som regionhovedstad. Byen er vertskap for brorparten av regionens kulturinstitusjoner og kunstnere. Flere av disse har et nasjonalt ansvar for kunst- og kulturformidling i regionen. I tillegg bidrar en rekke institusjoner og festivaler med formidling og produksjon av regional kunst og kultur. Stavanger, sammen med nabokommunene og fylkeskommunen, har et ansvar for å bidra til å bygge opp en kulturell infrastruktur i regionen.

1.3. Organisering av planprosessen

Tidligere kultursjef Siri Aavitsland har ledet planarbeidet, og kultursjefens stab har fungert som arbeidsgruppe. Det har ikke vært nedsatt noen egen styringsgruppe, men det har undervegs i prosessen vært en dialog med Kommunalstyret for kultur. Videre er det avholdt en oppstartskonferanse og en rekke tematiske dialogmøter med bred oppslutning fra byens kulturaktører.

Det har vært nedsatt en referansegruppe som har bestått av følgende personer:

- Siri Aavitsland, Kultur og byutvikling
- Pernille Kaldestad, Folken
- Gunnar Nerheim, Stavanger Museum
- Per Harald Nilsson, Stavanger konserthus

- Rolf Norås, Stavanger2008/Stavanger kommune, KBU
- Marit Egaas, Sølvberget
- Thommas Bjerga, Kultur og byutvikling
- Siri Dybwik, dybwikdansen
- Hege Tapio, I/O-lab
- Per Arne Alstad, Tou Scene
- Helleik Kvinnesland, MaiJazz
- Anders Jaarvik, KBU, prosjektleder for planarbeidet

1.4. Avgrensninger

Kommunedelplanen for kunst og kultur omhandler by- og regionsomfattende tiltak innenfor kunst- og kulturfeltet. Det er enkelte områder innenfor det som vanligvis regnes som en del av kultursektoren som imidlertid ikke omhandles.

Kultur- og fritidstilbud for barn og unge i bydelene er en viktig del av kommunens samlede kulturtilbud, men inngår ikke i denne planen. Ansvaret for dette feltet ligger hos Oppvekst og levekår. I planen er imidlertid byomfattende tiltak for barn og unge som den kulturelle skolesekken og kulturskolens tilbud behandlet.

Det frivillige kulturlivet er heller ikke behandlet i sin fulle bredde. Frivillighetsaspektet er likevel tatt opp som grunnlag for en bred kultursatsning i kommunen. Det bør utarbeides egne fagplaner for kultursatsingen rettet mot barn og unge og det frivillige kulturlivet.

Idretten regnes også som en del av "det utvidete kulturbegrepet". Dette feltet har sitt eget planverk gjennom *Kommunedelplan for idrett og friluftsliv 2003- 2014*, som nå er under revidering, og inngår ikke i kommunedelplanen for kunst og kultur.

1.5. Oppbygning

Planen er delt inn i to hoveddeler, en plandel og et plangrunnlag, hvor den første delen kan leses uavhengig av den andre. Planens viktigste budskap ligger i *Del I Plandelen* - som omhandler visjoner, mål og innsatsområder for Stavangers kulturpolitikk fram mot 2017.

I *Del II - Plangrunnlaget* - gis en dokumentasjon av viktige forutsetninger for kommunens kulturpolitikk. Her finnes bakgrunnsinformasjon om tendenser mht. befolkningens kulturkonsum og kulturvaner, økonomiske rammebetingelser og demografiske utviklingstrekk. Avslutningsvis gis det i *Del II* en samlet oversikt over de seks delplanene som er vedtatt innenfor kulturområdet i Stavanger.

**For å lykkes i kultur-
politikken er Stavanger
kommune avhengig av
et samspill med byens
kulturliv og publikum.**

2.

VISJON OG MÅL FOR STAVANGERS KULTUR- POLITIKK

2.1. Open Port

Kommunedelplanen for kunst og kultur er forankret i Stavanger kommunes visjon - *Sammen for en levende by*. Visjonens verdsett står sentralt i utformingen av Stavangers kulturpolitikk: *Er til stede, Vil gå foran og Skaper framtiden*. Vi vil i denne sammenheng spesielt peke på sistnevnte verdi. Et av Stavangers fortrinn har vært handlekraft og evne til å sette planer ut i livet, også på kulturområdet. I verdsettet ligger det en sterk betoning av nyskaping.

I tillegg vil planen videreføre visjonen fra kulturhovedstadsåret 2008, *Open Port – åpenhet mot verden*. Vi vil spesielt vektlegge to av verdiparene knyttet til visjonen:

- gjestfrihet og tilgjengelighet
- nyskaping og kvalitet.

Gjestfrihet og tilgjengelighet innebærer et inkluderende kunst- og kulturtilbud som er tilgjengelig for alle. Dette betyr

- utvikling av kulturell infrastruktur og universell utforming
- publikumsbygging, stimulering av kulturelt mangfold og utvikling av Stavangers identitet som by
- vektlegging av den internasjonale dimensjonen i kulturarbeidet.

Nyskaping og kvalitet innebærer at Stavanger kommune vil gi gode rammevilkår for nyskapende kunst- og kulturuttrykk. Dette betyr

- tilrettelegging av utviklings- og arbeidsmuligheter for profesjonelle kunstnere og kulturarbeidere
- prioritering av midler til profesjonelle og innovative kunstprosjekter
- Stavanger som pådriver for utviklingen av kultur som drivkraft i en urban region med Bjergsted musikkkpark og Stavanger Øst med gamle Tou bryggeri som tyngdepunkter

2.2. Forankring i kommuneplanen

Som kommunedelplan forankres planen for kunst og kultur i Stavangers kommuneplan. I planarbeidet har det derfor blitt lagt vekt på å knytte an til arbeidet med rullering av kommuneplanen (2010-2025). Kommuneplanprogrammet peker på at satsingen på Stavanger2008 har ført til sterkere samarbeidsstrukturer innenfor kulturområdet i regionen. Samarbeidet mellom kultur- og næringsaktører har også blitt tettere. Utbyggingen i Bjergsted innebærer et løft gjennom nytt konserthus og institusjoner for kunstfaglig opplæring. Stavanger kommune vil fortsette sin satsing på festivaler og større arrangement, og vil være med å befeste Stavanger som en særs aktiv festivalby.

Planprogrammet tar ellers opp følgende forhold innenfor kulturområdet:

- Variert kulturtilbud som grunnlag for å leve et godt liv.
- Kommuneplanen må se kultur i sammenheng med bysamfunnets øvrige utvikling.
- Kommunen må sikre langtidseffektene av Stavanger2008 med hensyn til utvikling av kulturell infrastruktur, samarbeidsstrukturer/organisering og finansiering.
- Det er særlig viktig å finne metoder for å nå ut til et bredere publikum og bygge ned terskler mht. økonomiske, fysiske, helsemessige eller sosiale forutsetninger.
- Spennende nærmiljøer gir barn, unge og voksne et rikere liv gjennom sosial samhandling og kulturell utfoldelse.
- Kommunen må reflektere det store kulturelle mangfoldet og gi alle innbyggere et likeverdig grunnlag for meningsytring og deltakelse.

2.3. Målsetninger for kulturområdet i Stavanger

Stavanger kommune har i løpet av de siste årene utarbeidet flere delplaner for ulike kunst- og kulturuttrykk. Delplanene er utarbeidet i tett samarbeid med aktørene innenfor de ulike feltene, og har fortsatt stor gyldighet.

Fellesnevneren for planene er ambisjonen om å bedre rammebetingelsene for profesjonelle kunst- og kulturuttrykk, både for institusjoner og enkeltkunstnere. Samtidig vektlegges publikums muligheter for å oppleve kultur på et kvalitativt høyt nivå. Områder som før ikke har stått så sentralt i den lokale kulturpolitikken, som litteratur, film og den rytmiske musikken, løftes fram med egne handlingsplaner.

I del II gis det en oppsummering av planene, sammen med

en status for de ulike handlingsmålene. Vi skal i denne omgangen gjengi de overordnede målsetningene.

Handlingsplan visuell kunst (2007-2011).

- Stavanger skal være en kunstnervennlig by der publikum får oppleve et bredt spekter av nyskapende visuell samtidskunst på høyt nivå.
- Etablering av nye arbeidsplasser for kunstnere innen visuell kunst er et meget høyt prioritert område for Stavanger kommune. Hovedinnsatsen vil skje i tilknytning til gamle Tou Bryggeri.

Handlingsplan festival-, arena- og arrangementsutvikling (2006-2009). Stavanger skal

- være en by der publikum får oppleve et bredt spekter av festivaler med høy kulturell kvalitet.
- bli ledende nasjonalt i samspillet mellom det offentlige, næringslivet og festivalene, en mønsterregion i offentlig tilrettelegging.

Handlingsplan rytmisk musikk (2006-2009). Stavanger skal

- etablere et velfungerende samarbeid mellom ulike aktører innen den rytmiske musikken.
- etablere en koordinert og gjennomtenkt innsats over for virksomheter, artister og grupper.
- sikre en velfungerende verdikjede innenfor det rytmiske miljøet.

Strategisk handlingsplan for litteratur og yringsfrihet (2006-2009). Stavanger skal

- være den rause litteraturbyen og et knutepunkt i Europa for arbeidet med litteratur og yringsfrihet, demokratisk offentlighet, flerkulturell litteraturkompetanse og fribyforfattere.

Handlingsplan scenekunst (2007-2010). Stavanger skal

- være en by der publikum får oppleve et nyskapende og bredt spekter av scenekunstuttrykk med høy kunstnerisk kvalitet, utført av profesjonelle kunstnere.

Strategisk handlingsplan for film (2006-2009).

Stavanger skal

- bli en attraktiv og nyskapende region innen produksjon og formidling av film, både nasjonalt og internasjonalt

3.

INNSATSOMRÅDER

Innsatsområdene som presenteres i dette kapittelet går på tvers av kunstneriske og kulturelle ytringsformer. Gjennom delplaner innenfor enkeltområder og den årlige behandlingen av Stavanger kommunes handlings- og økonomiplan vil innsatsområdene bli fulgt opp i form av konkrete tiltak.

For hvert innsatsområde er det gitt en overordnet målformulering sammen med konkretiseringer av hvordan

Stavanger kommune vil følge dette opp. Innsatsområdene er delt i to:

1. Fire hovedinnsatsområder (avsnitt 3.1.).
2. Åtte tematiske innsatsområder som hver for seg er viktige på sine områder, men som også er av sentral betydning for realiseringen av hovedinnsatsområdene. (avsnitt 3.2.).

Visualisering: PLACEBO EFFECTS

Foto: Grete Straume

Visualisering: PLACEBO EFFECTS

Foto: Grete Straume

3.1. Hovedinnsatsområder

HOVEDINNSATSOMRÅDE 1: REALISERING AV BJERGSTEDVISJONEN

Konkretisering og realisering av innholdet i Bjergstedvisjonen er en hovedprioritet for Stavanger kommune fram mot åpningen i 2012.

Dette skal skje gjennom å

- utarbeide en helhetlig strategi med mål og virkemidler for utvikling av innholdet i Bjergsted som nasjonalt og regionalt senter.
- utvikle et pedagogisk tilbud som et forløp med livslang læring og felles prosjekter mellom profesjonelle og amatører.
- tilrettelegge for at Stavanger og regionens egne kulturaktører kan benytte Bjergsted og det nye Stavanger konserthus som arena, om nødvendig gjennom økonomiske ordninger som gjør dette mulig.
- videreutvikle Stavanger Symfoniorkester som et orkester som går nye veier og som er et musikkfaglig knutepunkt med høy internasjonalt standard.

Begrepet *Bjergstedvisjonen* går tilbake til utredningen *Bjergsted – et nasjonalt kraftsenter for musikk og kunst* fra 2001. I februar 2006 vedtok bystyret i Stavanger finansieringsplanen og opplegget for realiseringen av det nye konserthuset i Bjergsted. Entusiasme, dynamikk, nytenkning og eksperimentering er stikkord som beskriver kjernen i Bjergstedmodellen. Modellen kjennetegnes av samarbeid på tvers av tradisjonelle sjangre og pedagogiske tilbud som et forløp med livslang læring, og felles prosjekter mellom profesjonelle og amatører. Spydspissen i Bjergsted blir et fullt utbygd Stavanger symfoniorkester, med høy kunstnerisk standard.

Proessen fram til nå har vært konsentrert om den fysiske utbyggingen. I tillegg til konserthus skal det bygges nytt parkeringsanlegg og ny infrastruktur. Nord for konserthuset skal det bygges ny kulturskole og ny videregående skole med avdeling for musikk, dans og drama.

I årene fram mot ferdigstillingen av anlegget må oppbyggingen av driftsorganisasjon, innhold, program og samarbeid settes i fokus. Forståelsen av Bjergsted som et kultursenter må utvikles. Bystyret vedtok i 2007 å avsette inntil 55 millioner kroner i tilskudd til utviklingsmidler for konserthusene, og for den øvrige utviklingen i Bjergsted.

De enkelte musikk institusjonene og -organisasjonene er selvstendige, med individuelle primær oppgaver og utviklingsstrategier. Samtidig er det en rød tråd som har vært sterkt medvirkende til at den fysiske utbyggingen

av Bjergsted nå realiseres, nemlig samarbeidet mellom miljøene som utløses av samlokaliseringen. For at byens kulturliv – både profesjonelle og amatører – skal kunne benytte det nye kulturhuset, må det vurderes økonomiske virkemidler for å legge til rette for dette. Det bør på bakgrunn av dette utarbeides en klar strategi for hvordan Stavanger konserthus sine tre saler skal brukes, også Kuppelhallen.

Med dette utgangspunktet må det utvikles en strategi for hele Bjergsted med mål og virkemidler som kan gis en forankring ikke bare i Bjergstedmiljøene, men som en del av en større plattform for Stavangers kulturliv.

HOVEDINNSATSOMRÅDE 2: TOU-VISJONEN

Stavanger kommune vil utvikle gamle Tou bryggeri som et regionalt og nasjonalt senter for produksjon og formidling av kunst og kultur.

Stavanger Øst skal videreutvikles som et tyngdepunkt for kreative næringer.

I dette arbeidet vil Stavanger kommune spesielt prioritere arbeidet med å

- etablere ateliefer og produksjonslokaler for kunstnere.
- opprette et regionalt øvingsfelleskap for rytmisk musikk.
- skape arenaer som gir muligheter for samarbeid på tvers av kunstneriske uttrykksformer.
- videreutvikle Tou Scene.

Foto: S. Slippertsen/5N/RS/SVG2008

Stavanger bystyre har vedtatt å kjøpe gamle Tou bryggeri. Oppkjøpet imøtekommer det store behovet for produksjons-, øvings- og visningslokaler for profesjonelle kunstnere og utøvere i Stavanger og regionen.

Med utgangspunkt i vedtatte planer og pågående utredningsprosesser innenfor kulturområdet er følgende aktiviteter aktuelle:

- visuell kunst – etablering av nytt atelierhus
- rytmisk musikk – opprettelse av et regionalt øvingsfelleskap
- scenekunst – utvikling av øvings- og visningslokaler
- mellomstor scene for musikk og fri scenekunst.

Kjøpet innebærer også et fundament for den videre utviklingen av Tou Scene. Gamle Tou bryggeri som et regionalt og nasjonalt senter for kunst og kultur, vil være et viktig grep for å styrke Stavanger som en attraktiv by for både unge og etablerte kunstnere å arbeide og bo i.

Utvikling, rehabilitering og istandsetting av gamle Tou bryggeri er en krevende utfordring. To prosesser må løpe parallelt: På den ene siden spørsmålene om hva byggenes skal fylles med, samt organisering og driftsmodell. Og på den annen side spørsmålene om byggenes tilstand og behov for rehabilitering, samt plan for etappevis istandsetting. Deler av bygningsmassen kan tenkes brukt til aktiviteter med en regional og nasjonal funksjon. Dette må avklares i den videre prosess, herunder nabokommuners, fylkeskommunens og statens eventuelle finansielle bidrag og deltakelse i utviklingsarbeidet.

HOVEDINNSATSOMRÅDE 3: EN ATTRAKTIV BY FOR KUNSTNERE

Stavanger kommune skal legge til rette for at både unge og etablerte talenter skal kunne arbeide og bo i regionen.

Foruten arbeidet som skjer gjennom utviklingen av arbeids- og visningslokaler i Bjergsted og gamle Tou bryggeri vil Stavanger kommune blant annet prioritere å

- styrke tilskudds- og stipendordningene for unge kunstnere og utøvere.
- stimulere til at det etableres frie produksjonsmiljøer.
- styrke kunstneres muligheter for å ta del i regionale, nasjonale og internasjonale finansieringsordninger.
- tilrettelegge for at enkeltkunstnere og kompanier av kunstnere kan være gjester i regionen i forbindelse med samarbeidsproduksjoner.

Det er en rekke faktorer som må være på plass for at Stavanger skal bli en attraktiv by for profesjonelle kunstnere og utøvere. Stavanger kommune har de siste årene økt antallet kulturstipendier, slik at det i dag tildeles totalt ti stipender innenfor visuell kunst, musikk, litteratur og sceniske uttrykk, herunder kuratorstipend, manus-utviklingsstipend, Odd Noregers stipend innenfor sakprosa og kritikk og et arbeidsstipend til Årets Stavangerkunstner. Antallet stipender bør økes i planperioden med blant annet reise- og etableringsstipender.

Foruten stipendordningene ytes det i dag betydelige tilskudd til profesjonell kunst over Stavanger kommunes kulturbudsjett. Det er behov for en nærmere vurdering av

hvordan de kommunale tilskuddene prioriteres. Midlene må også sees i sammenheng med de 18 millioner kronene som Stavanger bystyre har satt av til Kulturbyfondet til videreføring av satsingen i kulturhovedstadsåret. Også her vil målgruppen i stor grad være profesjonelle produksjons- og visningsmiljøer.

Innenfor scenekunst og musikk bør det legges til rette for flerårige støtteordninger for ensembler som er godt etablerte og kan vise til jevn og god produksjon, og som kan gi kontinuitet og trygghet for den videre virksomheten.

HOVEDINNSATSOMRÅDE 4: UNIVERSITETS – OG STUDENTBYEN

Stavanger kommune skal i samarbeid med universitet, høyskoler og studentorganisasjoner bidra til å skape en attraktiv universitets- og studentby.

Dette skal skje gjennom å

- støtte videreutviklingen av Folken som byens studentsamfunn og sentrale arena for studentkultur.
- tilrettelegge for at universitetet kan være sterkere tilstede i byens sentrum.
- bidra til profilering av student- og universitetsbyen Stavanger utad med utgangspunkt i Stavanger som kulturby.
- utrede mulighetene for å gi gode studentrabatter på kulturarrangementer i Stavanger.

UiS, de andre høyskoleinstitusjonene, studentorganisasjonene, Stavanger kommune og flere andre sentrale aktører må samarbeide dersom studentbyen skal bli en mer sentral del av byens identitet. UiS er en av Stavangers største kulturaktører, og dermed også en naturlig samarbeidspartner for Stavanger kommune og byens kulturliv i både omfattende prosjekter som utviklingen av Bjergsted og i mindre målestokk i forbindelse med arrangementer, bokutgivelser, etc.

Det er valgt en campus-modell for UiS med geografisk lokalisering og utbygging på Ullandhaug. Det behøver imidlertid ikke være noen motsetning mellom videreutvikling av campus med kulturfunksjoner, samtidig som

universitets- og studentkultur blir en enda mer synlig del av bybildet. Arkeologisk museum i Stavanger har blitt en del av UiS, som et universitetsmuseum. Med dette har universitetet fått ytterligere en node i nærheten av sentrum, i tillegg til Institutt for musikk og dans i Bjergsted.

Universitetsfondet har med medvirkning fra blant annet Stavanger kommune utredet hvordan man skal videreutvikle Studentbyen Stavanger. Utredningen peker på at Stavangers omdømme som studentby er meget viktig når det gjelder evnen til å trekke til seg studenter. Videre konkluderes det med at det sosiale og kulturelle tilbudet for studentene må vektlegges i større grad enn i dag. Organisering og finansiering av Folken som den sentrale sosiale og kulturelle arenaen for studentene blir derfor en viktig faktor for utvikling av Stavanger som en attraktiv universitetsby. Dette er en oppgave som innebærer samarbeid mellom Stavanger kommune, UiS, Universitetsfondet og Studentsamskipnaden.

I utredningsarbeidet er det pekt på en rekke andre aktuelle tiltak som kan gjøre Stavanger til en attraktiv universitets- og studentby:

- Åpne et UiS-hus i sentrum for formidling og universitetsrelaterte aktiviteter (seminarer, utstillinger, foredrag, presentasjon).
- Lokale myndigheter bør markedsføre Studentbyen Stavanger med utgangspunkt i kulturbyen
- Gi studenter godt rabatterte priser på kulturarrangementer
- Kommune/fylke bør gi støtte til kulturtiltak som initieres av studentene

3.2. Andre innsatsområder

INNSATSOMRÅDE 5: JAKTEN PÅ PUBLIKUM

Stavanger kommune vil styrke arbeidet med publikumsutvikling blant byens kulturaktører slik at disse både kan holde på sitt eksisterende publikum og trekke til seg nye.

Dette skal blant annet skje gjennom å

- legge tilrette for deling av kompetanse mellom kulturaktørene ved å skape møteplasser og synliggjøre gode eksempler.
- stimulere til utviklingsprosjekter og fokusere på spredning av nye erfaringer.
- samle inn kunnskap om Stavangerpublikummets kulturbruk.
- samarbeide med regionens reiseliv om markedsføring av byens kulturtilbud for både fastboende og tilreisende.

Det er behov for å samle kunnskap om publikumsinteresser og kulturbruk over tid. Kulturundersøkelsen som ble utført på Nord-Jæren i 2006 videreutvikles i samarbeid med kulturinstitusjonene i regionen og aktuelle forskningsmiljøer. Ny kulturundersøkelse iverksettes høsten 2009. Det blir en stor utfordring å opprettholde og øke publikumstilstrømningen på kulturarrangement etter Stavanger2008, både blant fastboende og tilreisende.

Det må i større grad bli naturlig å dele publikumskompetanse mellom kulturinstitusjonene. Stavanger kommune vil stimulere til dette med utgangspunkt i anbefalingene i rapporten *Om publikumsbygging i Stavangers kulturinstitusjoner - en innledende undersøkelse*.¹ Her foreslås følgende tiltak:

- Deling av kompetanse om bruk av publikumsorienterte digitale medier
- Tilføre kompetanse om brukerundersøkelser
- Utvikle vertskapsrolle-kompetanse
- Klargjøre premisser i forbindelse med turistorientering/turistmarkedsføring
- Gi institusjoner og publikum bevissthet om kulturelle og institusjonelle koder som kan hindre mennesker i å benytte kulturtilbud

¹ Undersøkelsen ble utført av Stein Andreassen for Stavanger kommune ved kultursjefen høsten 2007 og er basert på samtaler med 18 av Stavangers sentrale kunst- og kulturinstitusjoner.

Foto: S. Sjøgren/NS/NS/SV/2008

- Skape lokalarenaer for å spre gode publikumshistorier fra norsk kulturliv
- Vurdere om "verkoiering" kan overføres til flere sjangeruttrykk
- Vurdere "kulturelle vorspiel" som tiltak mot negativ utvikling i utelivskulturen

Barn og unge er en viktig målgruppe når det gjelder publikumsbygging. Den kulturelle skolesekken (DKS) er i så måte et av de viktigste publikumsbyggende virkemidlene kommunen har til rådighet. Gjennom DKS får alle skoleelever i Stavanger møter med ulike kunst- og kulturformer. Programmene som presenteres har høyt profesjonelt nivå, og elevene møter alle sjangre gjennom skoleløpet. Tilbudet er blitt mer og mer populært, og omfanget har økt betydelig de siste årene. Vi antar at dette bidrar til økt interesse for ulike former for kunst og kultur hos elevene, og at de som voksne vil benytte seg av et bredere kulturtilbud enn hvis de ikke hadde erfaringene fra skolesekken.

INNSATSOMRÅDE 6: DEN INTERNASJONALE KULTURBYEN

Stavanger kommune vil styrke sin posisjon som internasjonal kulturby gjennom utvikling og vedlikehold av nettverk og partnerskap.

Befolkningens internasjonale og kulturelle mangfold skal gjenspeiles i byens kulturliv.

Dette skal skje gjennom å

- **følge opp kulturhovedstadsåret med konkrete samarbeidstiltak utenlands så vel som i Stavanger.**
- **prioritere kommunens tilskuddsmidler inn mot internasjonal kulturutveksling.**
- **bedre koordineringen av den internasjonale markedsføringen av Stavangers kunst- og kulturliv blant annet gjennom faste koordineringsmøter mellom aktørene på området.**
- **videreutvikle festivalene og kunstinstitusjonene som viktige bidragsyttere til internasjonaliseringen av kulturlivet.**
- **arbeide for at kulturelt mangfold skal gjenspeiles i virksomheten til byens kulturaktører, blant annet gjennom å vektlegge dette i de årlige tildelingene av driftstilskudd fra kommunen.**
- **videreutvikle Internasjonalt Hus sitt kulturtilbud i samspill med andre kulturaktører.**

Den internasjonale kulturbyen handler på den ene siden om hvordan Stavanger selv har blitt en internasjonal by, preget av stadig økende kulturelt mangfold. Det handler på den andre siden om hvordan byen har blitt en del av en omfattende internasjonal kulturutveksling. Begrepet 'kulturutveksling' innebærer både å bringe noe ut og hente noe hjem.

Stavanger kommunes internasjonale engasjement er de senere årene spisset i retning av internasjonal kunst- og kulturutveksling. Gjennom tilskudd til internasjonalt kulturarbeid satses det først og fremst på direkte kontakt og utveksling mellom kunstnere og kunst- og kulturinstitusjoner, på nettverksbygging, kompetanseutvikling og økt profesjonalisering. Dette korresponderer med UD's satsing på det utenrikskulturelle feltet. For å styrke kunstneres muligheter til å samarbeide internasjonalt og presentere sitt arbeid for et internasjonalt publikum bør tilskuddsordningen for internasjonal kulturutveksling økes i planperioden.

Festivalene og kunstinstitusjonene er viktige arenaer for internasjonal kunstformidling, og som promoteringsarena for norske kunstnere. De er sentrale møteplasser for kompetanseutvikling og nettverksbygging mellom norske

Foto: Erik Jørgensen

og internasjonale utøvere.

I 2008 ble det kulturelle mangfoldet satt på dagsordenen gjennom Mangfoldsåret 2008. Selv om det i kunstnermiljøene og innenfor kulturinstitusjonene er et utstrakt internasjonalt samarbeid, avspeiles ikke den grad av mangfoldighet som en kunne forvente ut fra den

befolkningsmessige sammensetningen. Her ligger det en utfordring både til de etablerte kulturinstitusjonene og organisasjonene og for kulturpolitikken som Stavanger kommune vil følge opp i planperioden.

Det er naturlig at Stavanger kommune følger opp sitt ansvar for dette gjennom å vektlegge mangfoldsdimensjonen gjennom de årlige tildelingene av tilskudd til kulturinstitusjoner, organisasjoner, etc. Vi må også forvente at mottakerne av tilskudd inkluderer mangfoldsdimensjonen i sin årlige rapportering til kommunen.

Internasjonalt Hus er en sentral arena for kulturelt mangfold i regionen. Huset har et omfattende og godt

kulturtilbud. Det er et potensial for bedre samarbeid og koordinering mellom huset og det øvrige kulturlivet i Stavanger og regionen. Ut fra den positive utviklingen når det gjelder aktiviteter og oppslutning den siste tiden er det mye som taler for at Internasjonalt Hus skal videreutvikles innenfor de rammer som dagens lokaliteter gir. Ledelsen for huset har en ambisjon om å oppnå en større nasjonal status innen arbeidet med flerkulturelt mangfold, med blant annet driftstilskudd over statsbudsjettet.

I et mer kortsiktig perspektiv må de positive utviklings-trekkene ved Internasjonalt hus videreføres gjennom tiltak som for eksempel *Ramadanfestivalen*.

INNSATSOMRÅDE 7: TETTERE REGIONALT KULTURSAMARBEID

Stavanger vil jobbe for et tettere regionalt kultursamarbeid gjennom å bygge videre på erfaringene og partnerskapet fra Stavanger2008.

Dette skal skje gjennom å

- **ta initiativ til et regionalt kultursamarbeidsprogram 2010 – 2013. Et slik program må blant annet ta opp:**
  - **retningslinjer for støtte til regionale prosjekter, herunder vurdering av opprettelsen av regionale ordninger for produksjonsstøtte.**
  - **kulturarenautvikling med fokus på blant annet produksjonslokaler og bruk av friluftsområder og andre uterom til kulturarrangement.**
  - **organisering av det regionale kultursamarbeidet.**

Andre prioriterte oppgaver innenfor det regionale området vil være å

- **videreføre det regionale samarbeidet om kulturbasert næringsutvikling slik dette i dag blant annet skjer gjennom Filmkraft og STAR og den nye regionale planen for kulturnæringene.**
- **videreutvikle operasamarbeidet i Rogaland gjennom etablering av et selskap for operaproduksjon på profesjonell basis fra 2010.**
- **etablere regionalt dokumentasjonssenter for pop og rock på Sølvberget i samarbeid med Staten og Rogaland fylkeskommune.**
- **utrede interkommunalt samarbeid innenfor biblioteksområdet.**

Med kulturhovedstadsåret har regionen for første gang hatt et partnerskap i regionen som omfatter så å si hele kulturområdet. Stavanger2008 IKS opphørte første halvår av 2009. Dermed er det formaliserte samarbeidet mellom

Stavanger kommune, Sandnes kommune og Rogaland fylkeskommune også avsluttet i denne omgangen.

Stavanger kommune har et utstrakt samarbeid med Rogaland fylkeskommune om en rekke større regionale

Foto: Sigbjørnsen/SNR/SV/GZ008

Foto: Willy Kommedal

Foto: Sigbjørnsen/SNR/SV/GZ008

utviklingstiltak innenfor kulturområdet. *Interkommunalt kulturråd for Nord-Jæren* består av representanter fra hovedutvalgene for kultur i kommunene Stavanger, Sandnes, Randaberg og Sola. Rådet har initiert og utført en rekke samarbeidsprosjekter, som for eksempel kulturkalender og regional kulturundersøkelse.

Det er behov for en enda sterkere og mer forpliktende organisering dersom det regionale samarbeidet skal få den samme tyngden som under kulturhovedstadsåret. Som et første ledd i å oppnå dette vil det bli utarbeidet et regionalt kultursamarbeidsprogram som et samarbeid mellom Stavanger kommune, Sandnes kommune og Rogaland fylkeskommune. Stavanger kommune har fra 2009 satt av 18 millioner kroner til Kulturbyfondet som de neste årene skal benyttes til konkrete oppfølgningstiltak etter kulturhovedstadsåret. Her vil det også kunne ytes midler til prosjekter som har et regionalt perspektiv.

Filmkraft og STAR er eksempler på positive erfaringer med regionalt kultursamarbeid. Utredningen *Opera i Rogaland* er nylig lagt fram av et arbeidsutvalg bestående av Stavanger Symfoniorkester, Rogaland Teater, Musikk-

selskapet Nordvegen, Festiviteten i Haugesund, Stavanger konserthus, Sandnes kulturhus, Rogaland fylkeskommune, Stavanger kommune og Sandnes kommune. De respektive styrene og politiske organene ga ved årsskiftet 2008/2009 sin tilslutning til at det dannes et regionalt operaselskap. Under forutsetning av statlig finansiering tas det sikte på etablering i 2010.

Tettere interkommunalt samarbeid innenfor bibliotekområdet bør utredes. Dette er et av de områdene der det er betydelig bevegelse av brukere mellom kommunene. Det er sannsynligvis et stort potensial i å samarbeide om felles lånekort og låneregler, arrangement, markedsføring, digitale tjenester, teknologiske løsninger for utlån, etc.

I forbindelse med oppretting av nasjonalt senter for pop og rock i Trondheim i 2006, ble det gitt føringer for regionale sentre, blant annet i Stavanger. Dette skal etter planen knyttes opp mot Musikk- og filmbiblioteket på Sølvberget. Det er foreløpig ikke gitt statlige midler til arbeidet, men når dette er på plass, bør senteret utvikles i et samarbeid mellom Staten, Rogaland fylkeskommune og Stavanger kommune.

INNSATSOMRÅDE 8: KULTUR TIL ALLE - KULTURFORMIDLING LANGS LIVSLØPET

Stavanger kommune skal gi et profesjonelt kulturtilbud som er tilgjengelig for alle langs hele livsløpet.

Dette skal skje gjennom å

- videreutvikle Den kulturelle skolesekken i Stavanger.
- videreutvikle kulturnettverkene for mennesker med tilretteleggingsbehov som ble etablert i kulturhovedstadsåret.
- stimulere produksjonsmiljøer, kulturinstitusjoner og kunstnere i Stavanger til å utvikle tilbud for målgruppene med spesielle behov for tilrettelegging.
- legge universell utforming til grunn for all planlegging og videreutvikling av kulturarenaer.

I Stavanger kommune har Oppvekst og levekår et omfattende ansvar for utvikling og tilrettelegging av kulturtilbud langs hele livsløpet. Dette dreier seg for det første om barn og unge, som gjennom barnehager, grunnskole, kulturskole, bydelshus og ungdomshus får et omfattende kultur- og fritidstilbud. For det andre drives det kulturtilbud for mennesker som har spesielle tilretteleggingsbehov.

Den kulturelle skolesekken (DKS) er en av de mest omfattende nysatsingene på kulturområdet de siste årene. Gjennom ordningen får barn og unge mange møter med profesjonelle kunst- og kulturuttrykk. Ordningen finansieres ved statlige bevilgninger hvor mesteparten kanaliseres og koordineres gjennom fylkeskommunen, men hvor kommunene selv mottar en tredjedel av midlene til egne produksjoner. I tillegg bevilger Stavanger kommune egne midler til DKS. Skal DKS i Stavanger videreføres og trappes opp i samme takt som fram til nå, må det tilføres ressurser mht. til både koordinering av tilbudet og til oppfølging og kvalitetssikring av det kunstneriske og pedagogiske innholdet. I dette ligger også en styrking av produsent-

ledet. Stavanger kommune bør knytte et tettere samarbeid med Rogaland fylkeskommune på dette feltet.

Det ble i forbindelse med kulturhovedstadsåret dannet fire kulturnettverk knyttet til grupper med spesielle tilretteleggingsbehov:

1. mennesker med psykiske lidelser
2. eldre og funksjonshemmede
3. mennesker med bistandsbehov
4. barnehager

Hensikten med kulturnettverkene er å stimulere til egenaktivitet og deltakelse for alle ved å

- bidra til bedre tilgjengelighet ved kulturaktiviteter
- formidle ideer mellom de forskjellige virksomhetene innen levekårsområdet
- utnytte muligheten som ligger i kulturbysatsingen
- stimulere virksomhetene til å arbeide systematisk med kulturaktiviteter

Kulturnettverkene planlegges videreført i løpet av 2009 gjennom et treårig prosjekt. Nettverkene utvikles som et tverrfaglig prosjekt i kommunen, i et samarbeid mellom Kulturavdelingen og Oppvekst og levekår. Det er en ambisjon å få midler gjennom nasjonale satsinger på dette feltet, som for eksempel den "kulturelle spaserstokken" for eldre.

Det er to sentrale begrunnelser for hvorfor kommunen bør videreutvikle dette arbeidet. For det første er kulturtilbudene for alle, men det må spesielle virkemidler til for at enkelte grupper skal få tilgang. Virkemidlene handler om informasjon, økonomi, kompetansebygging og utvikling av nettverk. For det andre har kultur en helseeffekt, som er godt dokumentert gjennom forskning.

Universell utforming: Kulturtilbud for alle innebærer også i stor grad utforming av bygninger og andre fysiske omgivelser slik at de er tilgjengelige mest mulig uavhengig av de besøkendes funksjonsnivå. Både nye og eksisterende kulturarenaer må utvikles ut fra prinsippet om universell utforming. Dette innebærer at alle mennesker, uavhengig av alder og funksjonsevne, skal kunne bruke de samme fysiske produktene og bygde omgivelsene.

INNSATSOMRÅDE 9: YTRINGSFRIHET OG LITTERATUR

Stavanger skal videreutvikle og styrke profilen som litteratur- og ytringsfrihetsbyen.

Dette skal skje gjennom å

- utvikle et fremtidsrettet bibliotektilbud i tråd med endringer i brukermønster og tilpasset den digitale utviklingen.
- videreutvikle Sølvberget som regionens litteraturhus med vekt på ytringsfrihet, friby og kulturelt mangfold.
- følge opp Kielland-satsingen blant annet gjennom etableringen av et Kielland-senter, som også blir et litteraturhus.
- arbeide for at sentrale myndigheter skal gi Kapittel status som nasjonal knutepunktfestival.
- videreutvikle ICORN som internasjonalt nettverk for byer som tar imot forfulgte forfattere.

Sølvberget, Stavanger kulturhus er en sentral møteplass i sentrum og regionens best besøkte kulturinstitusjon. Selv om kinoen skulle bli værende på Sølvberget, bør mulighetene for et litteraturhus med vekt på friby, ytringsfrihet og kulturelt mangfold fortsatt være den overordnede visjonen for utviklingen av Sølvberget. Den digitale utviklingen vil være svært avgjørende for biblioteket og et framtidig litteraturhus. Det er derfor viktig å utvikle gode digitale tjenester parallelt med tradisjonelle kulturtilbud.

Foto: Anne Lise Norheim

Gode bibliotektilbud i folke- og skolebibliotek er viktige for å bygge kunnskaps- og kompetansebyen Stavanger, samtidig som de stimulerer til lesing og opplevelse. Kulturtilbud til barnefamilier er viktig både i sentrum og

Foto: Anne Lise Norheim

i bydelene. I tillegg til å utvikle biblioteket i Sølvberget, må vi satse på gode bibliotektilbud i bydelene. I denne sammenhengen er det også naturlig å peke at ulike innvandrergrepper er svært aktive biblioteksbrukere.

Stavangers satsing på ytringsfrihet gjennom blant annet ICORN og Kapittel var et av de sentrale premissene for etablering av Open Port-visjonen som gav Stavanger-regionen status som kulturhovedstad. Det er naturlig å videreutvikle dette som et sentralt satsingsområde. Også andre kunstformer spiller en viktig rolle i utviklingen av ytringsfrihets-byen, gjennom kunstnernes mulighet til å utfordre grenser.

Høsten 2009 behandles forprosjekt for Kielland-senteret politisk, hvor det vil bli lagt føringer i forhold til videre innhold og lokalisering av senteret. Endelig konklusjon når det gjelder lokalisering tas i forbindelse med den kommende kulturarenaplan.

INNSATSOMRÅDE 10: LEVENDE KULTURARV

Stavanger kommune vil legge til rette for en aktiv og levende formidling av byens og regionens kulturarv.

Dette skal skje gjennom å

- arbeide videre for å utvikle en slagkraftig museumsstruktur i Stavanger, som ivaretar de enkelte institusjonenes selvstendige identitet samtidig som gevinstene av et samarbeid hentes ut.
- utnytte de mulighetene som ligger i arbeidet med Stavanger bys historie til å skape en levende formidling av byens historie, blant annet til barn og unge gjennom nettressurser og formidlings- og aktivitetstilbud ved byens museer.
- utvikle Stavanger som senter for kystkultur og historie gjennom Stavanger museum ved Sjøfartsmuseet, Engøyholmen, Lundsvågen, veteran-skipflåten og Norsk Oljemuseum.
- stimulere til formidling av nærings-historien ved blant annet å vedlikeholde gamle arbeidstradisjoner og håndverk.

Stavanger kommune ønsker å bidra positivt til konsolideringsprosessen mellom Stavanger Museum og Rogaland Kunstmuseum. Målet med dette må være å skape et bedre museum som kan konkurrere både nasjonalt og internasjonalt når det gjelder innhold og kvalitet. Det bør utvikles en modell som ivaretar museenes faglige selvstendighet og identitet, samtidig som en får fram de positive effektene som en sammenslåing kan gi.

I et mer langsiktig perspektiv vil hele museumslandskapet, både i Stavanger og i regionen, måtte vurderes på nytt. Mer kortsiktig vil Stavanger kommune stimulere til tiltak som kan føre til et tettere samarbeid mellom de store museene i Stavanger, for eksempel innenfor markedsføring og digitalisering. I tillegg til museene som inngår i konsolideringsprosessen, skal Norsk Oljemuseum og Arkeologisk Museum i Stavanger nevnes som sentrale aktører. I dette bildet bør det også ses på mulighetene for et tettere samarbeid med Utstein Kloster, som i dag får tilskudd fra Stavanger kommune.

Foto: Norsk Oljemuseum/Jan A. Tjensland

Stavanger kommune har gjennom kulturminneplanen i dag et godt planverk for miljøer og objekter som gis vern med hjemmel i plan og bygningsloven. Det vil bli vurdert utarbeidet en samlet plan for immateriell kulturarv og museer i Stavanger. Dette må i tilfelle sees i sammenheng med et eventuelt fylkeskommunalt planarbeid innenfor museumsområdet.

I 2012 skal historieverket Stavanger bys historie (SBH) være ferdig for utgivelse. Wigestrands Forlag står for produksjonen av dette, på oppdrag fra Stavanger kommune. Parallelt med utarbeidelsen av firebindsverket utarbeider forlaget en digital nettressurs for barn og unge for bruk i skoleverket. Kommunen må utnytte den store muligheten dette arbeidet gir til å fortelle byens historie.

INNSATSOMRÅDE 11: TYNGDEPUNKT FOR KULTURNÆRINGER

Stavanger skal være et tyngdepunkt for kulturnæringer.

Dette oppnås gjennom:

- **Kulturell infrastruktur:** Prioritering av produksjons- og preproduksjonslokaler for kulturnæringene.
- **Kompetansebygging:** Videreføre og styrke tilbudet til kunstnere om forretningsmessig kompetanseutvikling.
- **Regionalt informasjons- og kompetansesenter for kulturnæringene:** Eget senter som skal gi kunst- og kulturaktørene råd og støtte ifm. søknadsutforming, råd om etablering og vedlikehold av møteplasser og nettverk mellom kultur- og næringslivsaktører, sponing m.v.
- **Kapitaltilgang:** Det bør vurderes å etablere et regionalt, eventuelt kommunalt, fond for utvikling av kulturnæringene, bygget opp av midler fra så vel offentlige som private bidragsytere.

Den regionale strategi- og handlingsplanen for kulturnæringene i Stavanger-regionen legges fram våren 2009. Planarbeidet omfatter 15 kommuner. Planen skal angi mål og prioritere tiltak for planperioden, og være et koordinerende styringsdokument for arbeidet med kulturnæringene og kulturbasert næringsutvikling i regionen.

Det har i planprosessen avtegnet seg noen satsinger som også bør avspeiles i en kommunedelplan for kunst og kultur. Dette gjelder blant annet behovet for prioritering av kulturell infrastruktur, ikke minst gjennom prioritering av produksjons- og preproduksjonslokaler for kreative næringer. En rekke av prosjektene som vi skal ta opp i kapittel 4 om kulturkartet vil direkte eller indirekte bygge opp om dette.

I prosessen rundt den regionale strategi- og handlingsplanen har det kommet opp forslag om et regionalt kompetansesenter for kulturnæringene. Lokalisering av senteret må tas opp i sammenheng med planen for kulturnæringene. Norges Bank-bygget har blitt pekt på som en mulighet. Dette vil bli vurdert i forbindelse med sak som legges fram i 2010 om permanent bruk av bygget. I takt med den økende profesjonaliseringen av kulturlivet i Stavanger, økende aktivitetsnivå og økende internasjonal orientering blant kunstnere, musikere og institusjoner, er det behov for et kompetansesenter. Senteret kan bidra med rådgivingstjenester og markedsføringstiltak rettet mot kulturfinansiering og kultursponing, herunder tilrette-

Foto: Odd Arne Ekdarsen

legging for søknadskrivning mot EU og Norden.

Oppslutningen om store konserter viser at det er en betydelig etterspørsel etter det i regionen. Det bør tas grep for å øke frekvensen av slike konserter, gjennom utviklingen av passende arenaer, kompetanse, kapital og bransjekredibilitet.

INNSATSOMRÅDE 12: AMATØRKULTURLIVET OG SAMARBEIDET MELLOM FRIVILLIGE OG PROFESJONELLE

Stavanger kommune vil legge til rette for at innbyggerne skal kunne delta i kunst og kulturaktiviteter gjennom et aktivt amatørkulturliv preget av tett samarbeid med profesjonelle kunstnere og frivillige.

Dette skal skje gjennom å

- ta initiativ til å utarbeide en egen handlingsplan for det frivillige kulturlivet og amatørkulturen.
- vurdere mulighetene for å etablere en frivillighetskoordinator for kunst og kultur på grunnlag av erfaringene fra 2008.
- etablere en frivillighetsdatabase som verktøy for kulturlivet.
- bidra til tiltak som kan styrke profesjonelle kulturinstitusjoners frivillighetsarbeid gjennom venneforeninger og lignende.

Vi vil i denne sammenhengen legge vekt på to sider ved frivillighets- og amatørkulturlivet:

- 1) Deltakelse og utfoldelse i kulturell og kunstnerisk virksomhet.
- 2) Frivillighet som bærebjelke og katalysator for det profesjonelle kulturlivet

Stavanger har hundrevis av frivillige organisasjoner og miljøer. Noen av disse er en del av "amatørkulturlivet", hvor en betydelig del av befolkningen deltar i egen kunstnerisk virksomhet gjennom kor, korps, billedkunst, dans, revy etc. Andre deltar gjennom historielag, kulturvern, film/video, håndverk og håndarbeid og organiserte nærmiljøaktiviteter i bydelene. Amatørkulturlivet er et viktig fundament og drivhus for rekruttering og foredling av framtidige kunstnere, kulturaktører og -brukere.

Mye av amatørkulturen skjer i tett kontakt med profesjonelle krefter. For eksempel utøves det innenfor byens kirker mye amatørkultur med utgangspunkt i kantorer og andre profesjonelle aktører. Kirken som kulturarena vil bli spesielt understreket i kapittel 4. Kulturkartet, og vil inngå i den framtidige kulturarena-planen. Musikere fra Stavanger symfoniorkester og kulturskolen er også en viktig ressurs for amatørkulturen. I noen tilfeller er det flytende overganger mellom amatørkunsten og den profesjonelle kunsten, med Stavanger Brassband som et godt eksempel på et kulturuttrykk på et høyt nivå - i skjæringspunktet mellom profesjonell- og amatørkultur.

Foto: Willy Kommedal

Kulturundersøkelsen fra 2006 viser at så mange som 16 prosent oppga at de er aktive som ledere eller tillitsvalgte i frivillige organisasjoner eller lignende. Sannsynligvis er potensialet en god del høyere. I undersøkelsen var det 26 prosent av de som ikke var aktive som oppga at de kunne tenke seg å ta på seg slike oppgaver. Å utløse deler av dette potensialet handler nok i stor grad om å ha et apparat som tilrettelegger og organiserer frivilligheten.

Frivillige er i dag en sentral drivkraft i byens kulturliv gjennom dugnadsinnsats på festivaler, venneforeninger for museer og kunstinstitusjoner. Frida Hansens hus er et eksempel på at hele driften av en kulturell møteplass i en bydel utføres gjennom frivillig innsats. Kommunen har tre

Foto: Willy Komedal

frivillighetssentraler som jobber med å initiere, mobilisere og samordne frivillig aktivitet.

Vi har hatt en utvikling som innebærer at frivillig virksomhet har blitt en stadig viktigere faktor for den profesjonelle kulturformidlingen, blant annet gjennom den store dugnadsinnsatsen som legges ned i byens festivaler og større kulturarrangement. De fleste som engasjerer seg frivillig i denne typen arrangementer gjør det ut fra en sterk interesse og identifisering med bestemte kulturelle uttrykksformer. I forbindelse med Stavanger2008 er det gjort positive erfaringer med frivillighetsarbeid. Videreføring av

dette vurderes nærmere i det pågående arbeidet med å sikre langtidseffektene av kulturhovedstadsåret.

Ut fra betydningen amatørkultur og frivillighet har for innbyggernes livskvalitet på den ene siden og funksjonen som drivhus for profesjonelle uttrykksformer på den andre siden, foreslår vi at det utarbeides en samlet statusrapport og handlingsplan som konkretiserer Stavanger kommunes innsats på dette området. Et slikt arbeid vil måtte skje i et tverrfaglig samarbeid og med representanter for det frivillige kulturlivet.

INNSATSOMRÅDE 13: KULTUR I SKOLEN

I skolen går morgendagens kunstnere og morgendagens publikummere. Det er derfor viktig at det legges til rette for at interessen for kultur kan starte tidligst mulig. Stavanger kommune vil legge til rette for at de skolene som ønsker det skal kunne ha et fast årlig kulturprosjekt som en integrert del av undervisningen, hvor andre fag på skolen trekkes inn. Det kan bl.a. være norsk, engelsk, matematikk, kunst og håndverk, gymnastikk og musikk.

Det skal skje gjennom å

- vurdere årlige prosjektmidler gjennom handlings- og økonomiplan som skoler som ønsker slike prosjekt kan få tildelt.

Rådmannen legger forholdene til rette for at skoler som ønsker det skal få veiledning til etablering av slike faste årlige prosjekt, med bistand fra andre som har tilsvarende

erfaring, profesjonelle kunstnere, mv. Kommunalstyrene for Oppvekst og kultur og idrett trekkes inn i arbeidet.

Foto: Norsk Olfemuseum/Jan A. Tønnesland

4.

KULTURKARTET - HELHETLIG KULTURELL INFRASTRUKTUR

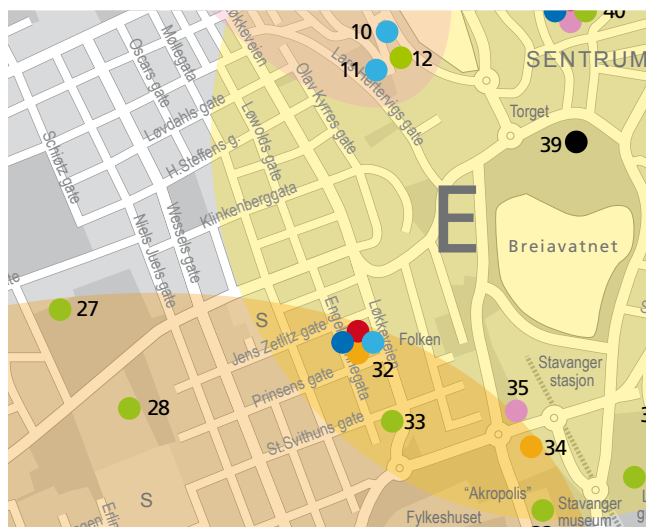
I løpet av planprosessen ble kulturkartet utarbeidet som et grunnlag for diskusjonene om Stavangers satsing på kulturarenautvikling etter 2008. På midtsidene har vi vist to versjoner av Stavangers kulturkart.

I kart 1 er dagens kulturarenaer markert. Mange av disse har blitt etablert som følge av overordnede planer og strategier. I andre tilfelle har det likevel skjedd gjennom muligheter som har bydd seg, tilfeldigheter, etter innsats fra organisasjoner, enkeltpersoner og miljøer.

Akser og tyngdepunkter er tegnet inn i kartet for å få tydeligere fram mønstre i Stavangers kulturelle infrastruktur og forbindelseslinjene mellom de ulike arenaene.

I kart 2 har vi markert aktuelle prosjekter som må få en avklaring i perioden fram mot 2017. Behovene for investeringer i kulturlivets fysiske infrastruktur er betydelige. Noen av forslagene om nye arenaer fremmes samtidig som flere av de eksisterende arenaene har planer om oppgradering og utvidelse.

Kartet gir grunnlag for å se de enkelte prosjektene i en mer helhetlig sammenheng. Det er et verktøy for å se sammenhengen mellom de ulike tyngdepunktene for kultur i byen

Målsetninger

- Stavanger vil videreutvikle en helhetlig kulturell infrastruktur for produksjon, presentasjon og visning av kunst og kultur. I første del av planperioden prioriteres produksjonslokaler for det profesjonelle kunstfeltet.
- Utvikling av kulturarenaer og kulturakser skal skje med utgangspunkt i eksisterende tyngdepunkter for kultur i Stavanger.
- Den kulturelle infrastrukturen skal bygge opp om de samferdsels- og bevegelsesmønstre som den overordnede by- og regionalutviklingen legger opp til.

I arbeidet med dette skal det utarbeides en plan for kulturarenaer for perioden fram til jubileet i 2025, med kartlegging av status og behov, og prioritering av framtidige investeringer.

og se kulturpolitikk i sammenheng med den overordnede byutviklingen. Det gir grunnlag for å vurdere nye satsinger ut fra spørsmål om hvordan de:

- bygger opp om og forsterker den samlede kulturelle infrastrukturen og styrker kulturbyen Stavanger samlet sett
- bygger opp om publikums bevegelsesmønstre
- henger sammen med den øvrige byutviklingen, blant annet når det gjelder utviklingen av Stavanger sentrum, samferdselsårer og kommunikasjonsknutepunkter

Med utgangspunkt i kulturkartet skal det i løpet av 2010 utarbeides en langsiktig kulturarenaplan. Planen skal gi en prioritering av hvilke prosjekter som skal utvikles og realiseres innenfor samme tidshorisont som den nye kommuneplanen har, dvs. fram til byjubileet i 2025.

Kulturarenaplanen vil ta opp behov både for nye prosjekter og for videreutvikling av eksisterende anlegg, både i sentrum og i bydelene. Til grunn for planen må det legges en omfattende kartlegging av dagens arenaer og framtidige behov.

Følgende prosjekter skal ha en hovedprioritet i første del av planperioden:

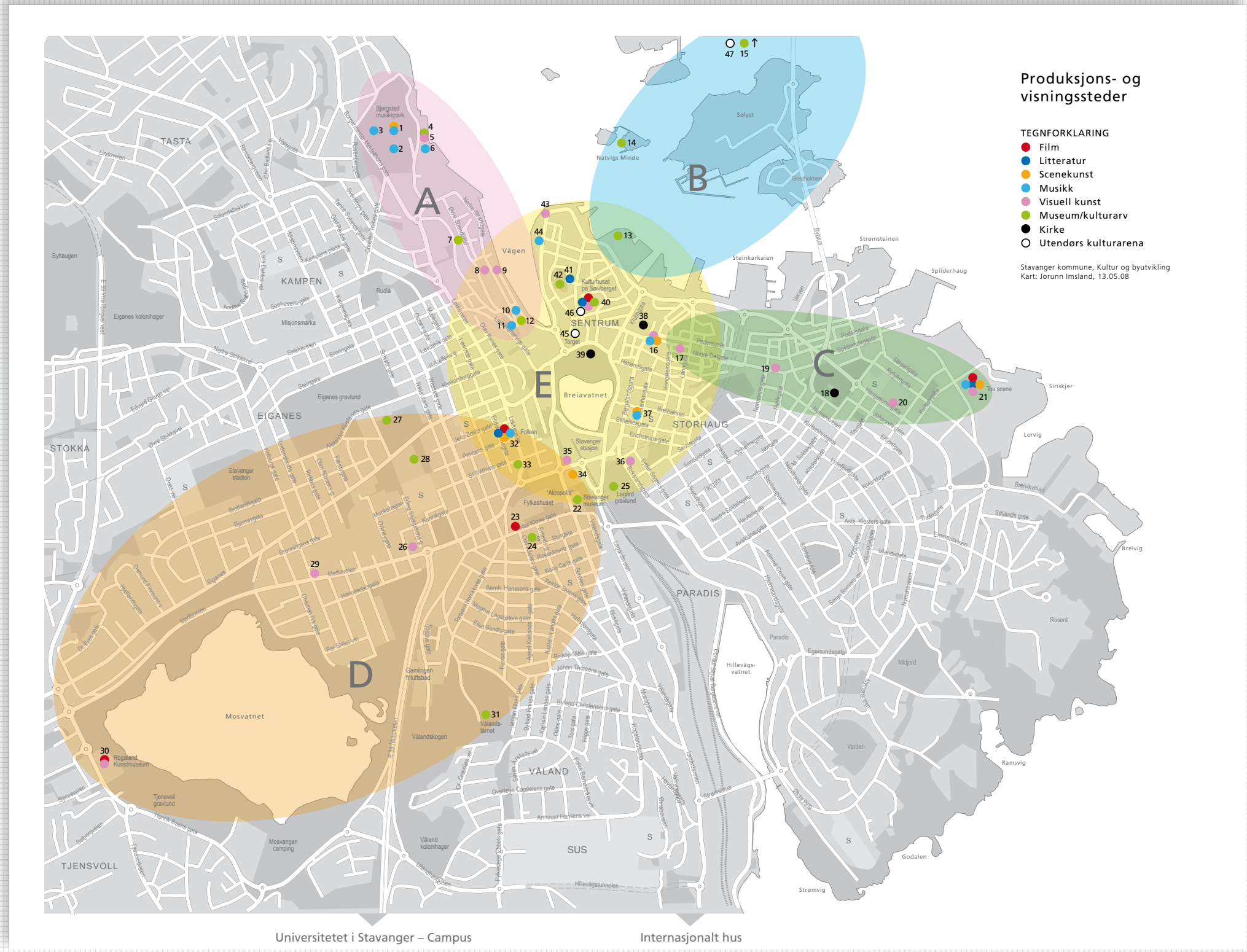
1. Realisering av Bjergsted musikkkpark
2. Utviklingen av Tou-visjonen – Tou scene/Tou gamle bryggeri som regionalt og nasjonalt senter for kunst og kultur i Stavanger Øst.
3. Atelierhus for visuell kunst (Tou)
4. Øvingsfelleskap for band (Tou)
5. Framtidig bruk av Norges Bank-bygget som lokale for festivaler, arrangement, internasjonalt kultursamarbeid og utvikling av kulturnæringer.
6. Dansens hus/prøvelokaler for scenekunst
7. Utvidelse av kulturskolens kapasitet i bydelene
8. Mellomstor scene for musikk og fri scenekunst

Øvrige prosjekter som skal gjennomføres eller finne sin avklaring i perioden

- Litteraturhus og Kiellandsenter
- Videreutvikling og utvidelse av kinoen på Sølvberget, dersom dette er mulig
- Videreutvikling av Metropolis som ungdommens kulturhus på Nytorget
- Rogaland Kunstmuseum – Estetisk laboratorium
- Stavanger Museum, blant annet oppradering av Musegt. 16 og utvidelse av Sjøfartsmuseet i Nedre Strandgt. 21
- Videreutvikling av Stavanger Kunstforening
- Rogaland kunstsenterets framtidige eksistens på Nytorget
- Kongsgt. 47-49 – vurdering av framtidig bruk
- Arkeologisk museum – nytt formidlingsbygg
- Folken – vurdere utvidelse i Folkets hus
- Internasjonalt hus på Nytorget sammen med Utvandrersenteret og Rogaland kunstsenter

KART 1: DAGENS KULTURKART MED KULTURAKSER OG TYNGDEPUNKTER

PRODUKSJONS OG VISNINGSSTEDER I DAG

A KULTURAKSE BJERGSTED – INDRE VÅGEN

- 1 Stavanger konserthus
- 2 UiS Institutt for musikk og dans
- 3 Stavanger kulturskole
- 4 Grafisk Museum
- 5 Sandvigå 24
- 6 Sandvigå 27
- 7 Hermetikkuseet i Gamle Stavanger
- 8 Neo Galleri
- 9 Galleri Sult
- 10 Cementen
- 11 Checkpoint Charlie
- 12 Stavanger Sjøfartsmuseum

B KULTURHISTORISK HAVNELANDSKAP

- 13 Norsk Oljemuseum
- 14 Natvigs Minde
- 15 Engøyholmen kystkultursenter
- 47 Lundsneset

C KULTURAKSE NYTORGET – STAVANGER ØST

- 16 Metropolis – de unges kulturhus
- 17 Rogaland Kunstsenter
- 18 St. Johannes Kirke
- 19 21m² Visningsrom
- 20 Galleri Opdahl
- 21 Gamle Tou Bryggeri/Tou Scene

D KUNST, KULTURARV, REKREASJON

- 22 Stavanger Museum
- 23 Fimkråft Rogaland
- 24 Arkeologisk museum
- 25 Lagård gravlund
- 26 Stavanger Kunstforening
- 27 Ledaal
- 28 Breidablikk
- 29 Kunstgalleriet
- 30 Rogaland Kunstmuseum
- 31 Vålandstårnet

E SENTRUM

- 32 Folken
- 33 Norsk Telemuseum
- 34 Rogaland Teater
- 35 Galleri Amare
- 36 Kunstsolen i Rogaland
- 37 Stavangeren
- 38 St. Petri
- 39 Stavanger Domkirke
- 40 Sølberget Stavanger kulturhus
- 41 Sting
- 42 Valbergtårnet
- 43 Skur 2
- 44 Hall Toll
- 45 Torget
- 46 Arneageren

KART 2: AKTUELLE PROSJEKTER

Produksjons- og visningssteder

TEGNFORKLARING

- Film
- Litteratur
- Scenekunst
- Musikk
- Visuell kunst
- Museum/kulturarv
- Kirke
- Utendørs kulturarena

Stavanger kommune, Kultur og byutvikling
Kart: Jorunn Imsland, 13.05.08

BJERGSTEDVISJONEN:
NYTT KONSERTHUS
NY KULTURSKOLE
NY VIDEREGÅENDE SKOLE

UTENRIKSTERMINALEN:
DANSENS HUS?
UNIVERSITETETS HUS?
MELLOMSTOR SCENE?

LITTERATURHUS/
KIELLANDSENTER?

UTVIDELSE ELLER
FLYTTING AV
AV KINO?

UTVIKLING
KUNSTSENTER?

STAVANGER
SJØFARTSMUSEUM –
UTVIDELSE I
STRANDGT. 21

UNGDOMMENS
KULTURHUS –
METROPOLIS

NORGES BANK
BYGGET

GAMLE TOU BRYGGERI:
VIDEREUTVIKLING TOU SCENE
ATELIERHUS
ØVINGSFELLESKAP

ESTETISK
LABORATORIUM?

STAVANGER KUNST-
FORENINGES FREMTID
– VIDERE UTVIKLING I ET
SAMMENSLÅTT MUSEUM?

STAVANGER MUSEUM –
INVESTINGSBEHOV
FOR ADM.BYGG, NY
ZOOLOGISK UTSTILLING
M.M.

Universitetet i Stavanger – Campus

Internasjonalt hus

Kommentarer til enkeltutfordringer og prosjekter

Tou: Stavanger bystyre har godkjent kjøp av gamle Tou bryggeri, inkl. dagens lokaler for Tou Scene.

Atelierhus: I Handlings og økonomiplan 2009-2012 er det lagt inn 45 millioner kroner fra 2011. Med kjøpet av gamle Tou bryggeri er også lokaliseringen av atelierhuset avklart.

Øvingsfelleskap for band: Forprosjektet om etablering av et regionalt øvingsfelleskap i regionen viser at det er et stor behov for slike lokaler, med gamle Tou bryggeri som aktuell lokalisering.

Norges Bank-bygget vil bli benyttet til kulturformål i et kortsiktig perspektiv. Det er pekt på at det også i et mer langsiktig perspektiv kan bli en kulturbank med kompetansesenter for kulturnæringene, felles lokaler for prosjekter og festivaler og informasjons- og billettsentral. Dette behovet må imidlertid utredes nærmere opp mot andre alternativer for bruk av denne bygningen som er foreslått. De funksjoner som er nevnt ovenfor kan således tenkes løst andre steder.

Dansens hus/prøvelokaler for dans: I forbindelse med utbyggingen i Bjergsted har Utenriksterminalen blitt innredet med dansesaler for kulturskole, videregående skole og Institutt for musikk og dans ved UiS. Det er også et stort udekket behov for lokaler til øving, produksjon og preproduksjon innen fri scenekunst, som må løses, enten det skjer innenfor Utenriksterminalens vegger, eller andre steder i byen.

Mellomstor scene for musikk og fri scenekunst: Stavanger mangler en mellomstor scene med gode fasiliteter. Det publikumsmessige, tekniske, og scene-situasjonen er for flere arrangører ikke tilfredsstillende. Stavanger har et behov for en mellomstor scene tilrettelagt for konsertvirksomhet, med fokus på jazz og andre musikk- og kunstformer, herunder fri scenekunst.

Utenriksterminalen er pekt på som en aktuell lokalisering for en slik mellomstor scene. Samtidig er det fra UiS sin side uttrykt ønske om å utvikle og bruke bygget. Forholdet mellom de forskjellige behovene må utredes og avklares videre i arbeidet med en kulturarenaplan.

I forbindelse med den igangsatte mulighetsstudien for gamle Tou bryggeri, undersøkes også mulighetene for etablering av en mellomstor scene her. Dette må vurderes

opp mot andre alternativ i forbindelse med kulturarenaplanen.

Kulturskolearenaer i bydelene: Med etableringen av ny kulturskole i Bjergsted vil seks forskjellige arenaer samles til én. Den nye kulturskolen vil imidlertid i begrenset omfang gi muligheter for økt elevtall. Den sterke økningen i behovet for elevplasser i årene framover må derfor komme i bydelene.

Folken: I samarbeid med UiS, Samskipnaden og Universitetsfondet er det igangsatt et arbeid for å sikre en videreutvikling av drift og investeringer i Folken.

Litteraturhus og Kiellandsenter: Den videre utviklingen av et litteraturhus henger nøye sammen med den videre utbyggingen av kinoen på Sølvberget. Ansvar for drift av Kielland-senteret skal i første fase knyttes opp mot Sølvberget, Stavanger bibliotek og kulturhus. I denne fasen utredes alternativer for etablering av et mulig Kielland-senter og Litteraturhus utenfor Sølvberget.

Metropolis drives av Ungdom og fritid i Stavanger kommune. Det er planer om å videreutvikle innholdet med blant annet et Unginfo-tilbud. Det er også aktuelt å flytte administrasjonen for Ungdom og fritid dit.

Stavanger Museum – oppgradering i Musegt. 16 og utvidelse av Sjøfartsmuséet: Det er behov for en omfattende rehabilitering av bygningen i Musegt. 16, med en grovt estimert kostnad på nærmere 30 millioner kroner. Stavanger kommune har kjøpt Strandgt. 21 for utvidelse av Sjøfartsmuséet. Realisering av planer for ny zoologisk utstilling vil kreve betydelige investeringer.

Rogaland Kunstmuseum er i startfasen med å utvikle et estetisk laboratorium med ny, fleksibel multisal, som skal romme et opplevelses- og læringscenter. Det er ikke utført et fullstendig forprosjekt for dette.

Stavanger Kunstforening: Det pågår en prosess der mulighetene for kommunal overtakelse av lokalene til Stavanger Kunstforening vurderes. I denne prosessen pågår det en dialog med Rogaland Kunstmuseum om overtakelse av ansvaret for den kunstfaglige virksomheten i Madlaveien 33.

Rogaland kunstsenters framtid på Nytorget: Stavanger kommune vil nå istandsette bygningen til et nivå som på kort sikt gjør det mulig å anvende lokalene til kontor-arbeidsplasser og møtelokaler, og gjøre det forsvarlig

å drive en begrenset publikumsrettet aktivitet. Det må skje en avklaring om de langsiktige plasseringen av Rogaland kunstsenters.

Stavanger kino: Styret i SF Kino har uttrykt at en ombygging og utvidelse av kinoen i Sølvberget er langt å foretrekke framfor et nybygg på Nytorget både ut fra kostnader og plasseringen i forhold til kultur og handel. Kombinasjon bibliotek/litteratur, kunstutstillinger og film/kino gir gode muligheter for samarbeid. Innføring av digital kino i 2009/2010 vil dessuten gjøre filmvisning i Sølvberget mer fleksibel hva gjelder både filmrepertoar og personalressurser.

Arkeologisk museum – nytt formidlingsbygg:

Arkeologisk museum er et nasjonalt museum som har blitt et universitetsmuseum tilknyttet UiS. Det planlagte formidlingsbygget til Arkeologisk museum, vil kunne åpne for et spennende samarbeid med andre museer og kulturinstitusjoner i byen. I perioden skal museet realisere planene om et formidlingsbygg på cirka 3500 m². Selv om AmS er en statlig finansiert institusjon er det naturlig å ta det med som en del av helheten i Stavangers kulturelle infrastruktur.

Kirken som kulturarena: Kirken er en meget sentral aktør i Stavangers kulturliv, både ved tilrettelegging for amatørvirksomhet og profesjonell kulturformidling gjennom små og store kulturarrangementer. Pasjonsspillet som gjennomføres i tilknytning til Stavanger domkirke er kanskje det mest omfattende enkelttiltaket. Spillet er dessuten et godt eksempel på hva som kan oppnås gjennom samarbeid mellom profesjonelle og frivillige. Stavanger kommune vil støtte opp om videreutviklingen av Pasjon slik at det kan bli en enda sterke del av Stavangers kulturelle profil nasjonalt og internasjonalt.

I kulturkartet vil vi peke spesielt på Stavanger domkirke som et av byens viktigste konsertlokaler. Med opprustningen av St. Petri har Stavanger fått en egen kulturkirke. Restaurering av St. Johannes kirke med ombygging av orgel vil gi en ny sentral arena for kirkemusikk. Hetlandkirken er ikke lenger i bruk til ordinær kirkelig virksomhet, men fungerer som konsert- og øvingslokale på utleiebasis. Stavanger kommune vil spesielt prioritere støtte til åpne og byomfattende kulturarrangementer i de sentrale kirkene. Kirkene i bydelene er også viktige kulturarenaer, på linje med skoler, bydelshus og andre forsamlingslokaler. Bydelsutvalgene, i samarbeid med menighetene, vil ha en viktig rolle å spille når det gjelder stimulering av aktiviteten.

Den norske kirke er en av landets største kulturinstitusjoner, med et arbeid som har stor betydning for det allmenne kulturlivet. Domkirken er et kirkemusikalsk senter og en sentral aktør for hele regionen for kor, konsertvirksomhet og orgelmusikk, og bør stimuleres ytterligere. Utbedringer av hovedorgelet vil gjøre Domkirken til en ettertraktet orgelarena sammen med St.Petri og Johannes. Norsk orgelfestival er viktig både for regionen og på nasjonalt plan.

I samarbeid med kulturutvalget i Stavanger kristelig fellesråd tas det sikte på å utarbeide en strategisk plan for bedre utnyttelse av kirkene og deres profesjonelle musikere og kulturaktører, herunder bruken av St.Petri som kulturkirke.

Regional arenautvikling: Kulturhovedstadsåret har bidratt til å synliggjøre at Stavangerregionen har publikum, kunstnere og institusjoner som opererer på tvers av kommunegrensene. Kulturundersøkelsen fra 2006 viser at det er på de utendørs kulturarenaene i regionens friluftsområder det er størst bevegelse av publikum mellom kommunene. Stavangers rolle i den regionale arenautviklingen vil bli et sentralt tema når det skal utarbeides en kommunedelplan for kulturarenaer.

Foto: Willy Komedal

DEL II

PLANGRUNNLAGET >>

1.

KULTURPOLITIKK OG KULTURUTVIKLING I STAVANGER

Stavangers femte kulturplan

Denne planen er den femte i rekken av overordnede kulturplaner for Stavanger. Stavanger kommune fikk sitt første kulturutvalg i 1964, og i 1969 sin første kulturplan, *Vårt kulturliv i dag og i morgen*.² Det overordnede politiske målet i planen var å bryte ned barrierer mellom ulike sosiale grupper. Dermed avspeilet den datidens nasjonale kulturpolitiske målsetninger om demokratisering av kulturen. Kultur av høy kvalitet skulle gjøres tilgjengelig for alle, både sosialt og geografisk. I Stavanger innebar dette styrking av institusjoner som Rogaland Teater, Stavanger Museum, Stavanger Symfoniorkesteret og Stavanger Faste Galleri. Planen lanserte også ideen om minikulturhus i bydelene, egne utsmykningsprogram og bevaring av det mest karakteristiske ved de sentrale bydeler.

På 70-tallet fikk "det utvidete kulturbegrepet" en sentral posisjon i norsk kulturpolitikk. Den offentlige kulturpolitikken skulle nå også inkludere virkemidler overfor kulturelle ytringsformer med utgangspunkt i brede lag av folket. I denne fasen ble kultursektoren i Stavanger styrket, og i 1980 ble Stavanger kulturkontor etablert. Kontoret fikk overordnet ansvar for Stavanger fritidskontor, Stavanger bibliotek og Stavanger kinematograf.

Stavangers andre kulturplan i 1982 reflekterte utviklingen i den nasjonale kulturpolitikken med vekt på tilrettelegging for egenaktivitet. Innbyggerne skulle gis mulighet til å utfolde seg i kulturaktiviteter på sine premisser. Frivillige organisasjoners rolle ble sterkt vektlagt, og de tradisjonelle kulturinstitusjonene kom noe mindre i fokus. I 1990 kom den tredje kulturplanen for perioden 1991 til 2004. Grunnsynet var fortsatt preget av tanken om egenaktivitet, vektlegging av samværskultur og kulturens betydning for utviklingen av identitet og tilhørighet.

Stavangers fjerde kulturplan *Kulturplan 1996 - 2004* innbar et skifte av kurs for kommunens kulturpolitikk. Det nasjonale kulturpolitiske bakteppet dannes blant annet av regjeringen og kulturminister Åse Kleveland's kulturmelding *Kultur i tiden*. Her blir kvalitetsbegrepet satt på dagsorden som kulturpolitisk tema i langt større grad enn tidligere. I Stavangers nye kulturplan kommer dette til uttrykk gjennom at en eksplisitt avgrensning av kulturbegrepet. Fokus rettes mot det som planen betegner som "tradisjonell kunst og kultur".

² Tidligere Byarkivar Bjørn Utne har skrevet en mer omfattende redegjørelse for utviklingen av kulturpolitikken i Stavanger fram mot midten av 90-tallet, i kapitlet *Stavanger kommune og kulturlivet* i Stavanger kommunes fjerde kulturplan 1996-2004

Av viktige oppgaver som Kulturplan 1996 – 2004 peker på er:

- Etableringen av Norsk Oljemuseum
- Utgivelsen av Stavanger bys historie
- Økning av scenekapasiteten i Stavanger, blant annet for revy og amatører
- Opprustning av byens mest sentrale offentlige utearealer
- Bedre arbeidsbetingelser for profesjonelle kunstnere
- Bedre fysiske arbeidsforhold for Rogaland Teater, blant annet overtakelse av Kongsgårdhallen til barne- og ungdomsteater
- Styrking av byens kulturfestivaler
- Stavanger skal bli Norges fremste litteraturby, spesielt gjennom satsning på å styrke ytringsfriheten
- Styrking av samværskulturen i bydelene
- Styrking av kino og bibliotek
- Styrking av arbeidssituasjonen for billedkunstnerne – bedring av den vanskelige ateliersituasjonen

Mange av disse oppgavene er nå løst. Oljemuseet er på plass, scenekapasiteten er til en viss grad økt, Stavanger har fått sitt tusenårssted, barne- og ungdomsteateret har fått sitt eget bygg, og vi har hatt en markant vekst i omfanget av festivaler. Gjennom egen handlingsplan for litteratur og ytringsfrihet, festivalen Kapittel, etableringen av det internasjonale fribysenteret ICORN og det EU-finansierte prosjektet *Sharazad – Stories for Life*, har litteratur og ytringsfrihet blitt en sentral del av Stavangers profil.

Det er likevel påfallende at vi i dag står overfor en rekke av de samme utfordringer og oppgavene som det ble pekt på i 1996. Dette gjelder ikke minst innsatsen for å bedre arbeidsforholdene for profesjonelle kunstnere og forbedre ateliersituasjonen. Behovet for en mellomstor scene for bla. jazz er heller ikke løst.

Det kan være verdt å merke seg at verken internasjonalt kultursamarbeid eller kulturnæringene ble behandlet i den forrige planen. Det sier noe om samfunnsutviklingen – og politikikutviklingen – siden midten på 90-tallet.

Bjergstedvisjonen og søknad om Europeisk kulturhovedstad

Bjergsted – et nasjonalt kraftsenter for musikk og kunst fra 2000, og kulturhovedstadssøknaden som ble sendt til Brussel 1. juli 2003, har vært de mest sentrale styringsdokumentene for kulturpolitikken i Stavanger etter millenniumskiftet, ved siden av sektorplanene fra 2006.

Kulturhovedstadssøknaden representerer et taktskifte i

det regionale kultursamarbeidet gjennom partnerskapet mellom Stavanger kommune, Sandnes kommune og Rogaland fylkeskommune. Den representerer også et løft for kulturfinansieringen i regionen, med en langt større deltakelse fra staten og næringslivet enn tidligere.

Noen av de mest umiddelbare effektene av kulturhovedstadsåret er nye samarbeidsstrukturer på tvers av ulike kunst- og kulturuttrykk og på tvers av geografiske grenser - regionalt, nasjonalt og internasjonalt. Kulturhovedstadsåret avspeiler også en sentral trend i det nasjonale kulturpolitiske landskapet, gjennom at en stor del av arrangementene bringes ut i det offentlige rom og til utradisjonelle arenaer.

Nasjonal og regional kulturpolitikk

Kulturmeldingen fra 2003, *Kulturpolitikk fram mot 2014*³, trakk opp sentrale perspektiver og utviklingstrekk som fortsatt er gyldige, også når vi nå skal peke på innsatsområder for Stavangers kulturpolitikk i perioden fram mot 2017.

- Kulturens egenverdi
- Globalisering og individualisering
- Tradisjonelle forestillinger om det norske og nasjonal identitet er endret
- Fremme kulturelt mangfold
- Internasjonal kulturutveksling
- Markedsøkonomiske krefter - kultur og næring
- Forholdet mellom det frie feltet og institusjonene

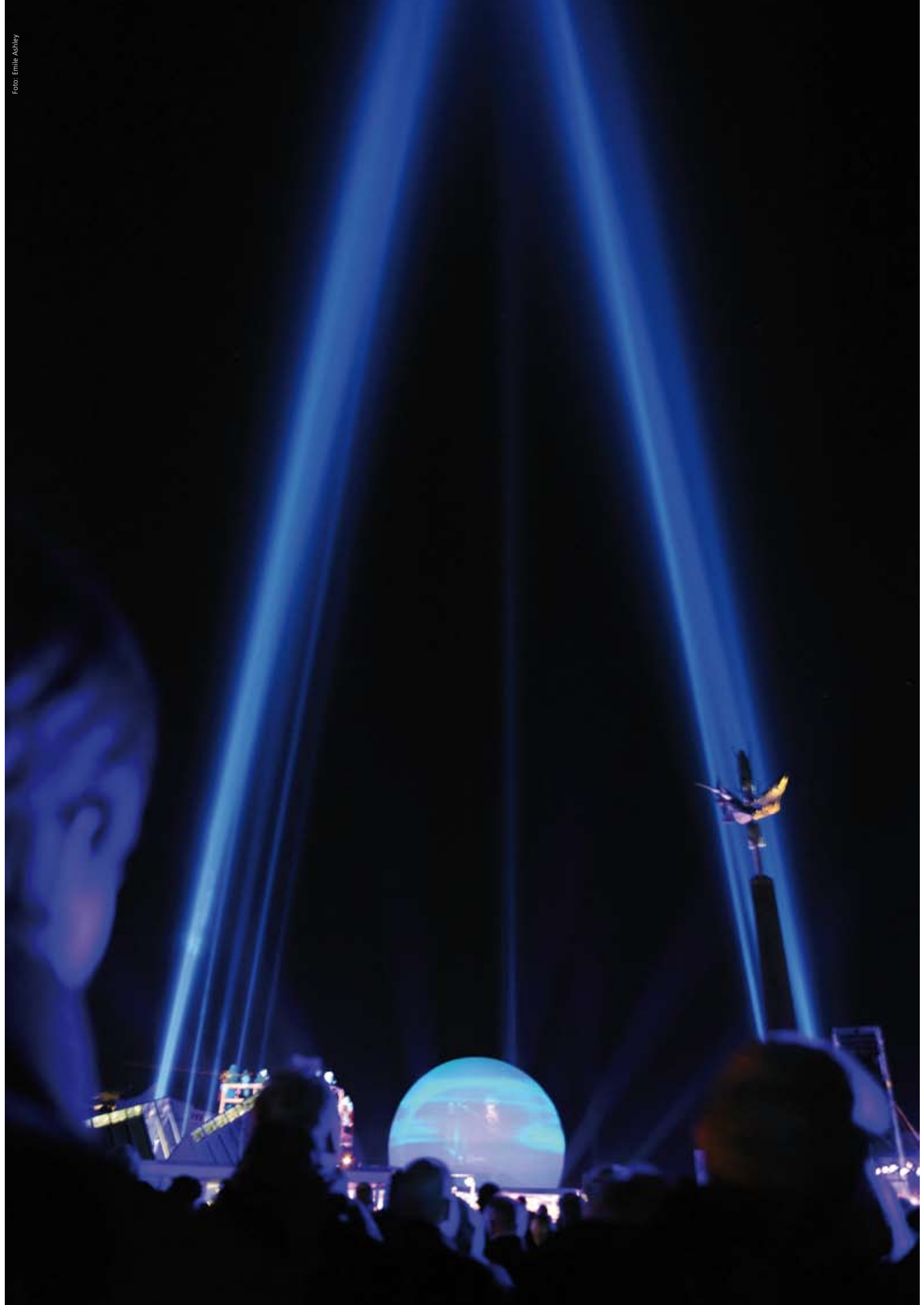
Det er imidlertid den rødgrønne regjeringens *Kulturløftet* som har preget den statlige kulturpolitikken mest siden 2005. Kulturløftet gir viktige signaler om på hvilke områder Stavanger kommune kan forvente uttelling i form av statlige midler til kultur. Dette har hittil gitt utslag i blant annet økte overføringer til Stavanger symfoniorkester, Rogaland Teater, Filmkraft Rogaland og økte tilskudd til festivaler.

Med utgangspunkt i *Kulturløftet* er det også vedtatt en kulturlov. Loven fastslår at kommunene har ansvar for å sørge for økonomiske, organisatoriske, informerende og andre relevante virkemiddel og tiltak som fremmer og legger til rette for et bedt spekter av kulturvirksomhet regionalt og lokalt.

I gjeldende *Fylkesplan for Rogaland 2006-2009* er kultur som drivkraft i den regionale utviklingen videreført som en av de sentrale målsetningene. En av planens strategier er etablering av kulturelle møtesteder, også flerkulturelle.

³ St. meld. nr. 48 (2002 - 2003)

2.

STAVANGER2009 – STATUS OG UTFORDRINGER: KA NÅ?

Stavanger2009 – svakheter, styrker, trusler og muligheter – en oppsummering

SVAKHETER

- Manglende øvings, produksjons- og visningslokaler innenfor mange uttrykksformer
- Scenesituasjonen er for flere arrangører ikke tilfredsstillende. Mangler mellomstor scene
- Manglende kulturfinansiering, fra stat, EU, næringsliv
- Uforpliktende organisering av regionalt kultursamarbeid før og etter 2008
- Universitets- og studentbyen lite synlig i byen
- Manglende frie scenegrupper
- Mangel på helhet i utvikling av kulturell infrastruktur

STYRKER

- Politisk vilje til kultursatsing
- Vekst i kommunal kulturøkonomi
- Kultur integreres i byutviklingsstrategier
- Nye samarbeidskonstellasjoner innen kulturlivet som følge av kulturhovedstadsåret 2008
- Økende antall talenter innenfor mange kunstarter
- Unike arenaer for kunst og kultur i regionen
- Økt vilje til kultursamarbeid i regionen

MULIGHETER

- Videreføring av erfaring og kompetanse fra kulturhovedstadsåret
- Bjergstedvisjonen
- Fokus på kultur som byutviklingsstrategi
- Økt kulturforståelse i næringslivet
- Økt profesjonalisering blant byens kulturaktører
- Økt befolkning med større mangfold og flere eldre
- Universitet fører til økt kompetanse innen kultur og kunstuttrykk
- Studenter som setter preg på kulturlivet
- Internasjonalisering av kulturlivet
- Vekst i statlig kultursatsing
- Stavanger-regionen i økende grad et felles "kulturmarked"
- Sterk økning i privat kulturkonsum

TRUSLER

- Dyrt å arbeide/bo/studere i Stavanger, talentene flytter ut
- Universitetet for mye utdanningsfabrikk og for lite danningsinstitusjon = "tam" studentby
- Begrenset publikum innenfor enkelte uttrykksformer/sjangere
- Finanskrisen gir usikkerhet mht sponsing og samarbeid med næringsliv og mht kommuneøkonomi
- Fra samværskultur til privatisert kulturkonsum
- Fra hverdagskultur til begivenhetskultur
- Kulturnæringsenes omfang i vår region ligger under nasjonalt nivå
- Globalisering kan gi økt mangfold, men også mer ensretting av kulturuttrykk
- Fra deltakerkultur til opplevelseskultur – fra egenaktivitet til kulturkonsum?

Foto: S. Sippljærnes/NVBS/SVG2008

Noen utviklingstrekk

Grunnsteinen for Stavanger nye konserthus ble lagt ned på tomta i Bjergsted 6. desember 2008, samtidig som kulturhovedstadsåret ble avsluttet. Atten millioner kroner er satt av til satsninger i kjølvannet av 2008. Flere løp er allerede lagt, med utviklingen av Bjergsted musikkkpark som det desidert største løftet. En annen stor satsning de kommende årene vil skje i Stavanger Øst. Stavanger bystyre har godkjent kjøp av gamle Tou bryggeri i Lervigsveien 22. Med dette legges grunnlaget for utviklingen av et tyngdepunkt for kreative næringer og produksjon og visning av kunst. Sentralt står etableringen av et atelierhus for visuell kunst.

Foto: Emile Ashley

Statens kulturbudsjett for 2009 var på historisk høyt nivå. Dette avspeiles også for Stavanger og regionen for øvrig med betydelige økninger i overføringene til en rekke institusjoner og festivaler. Rogaland Teater skal få kompetansesenter med manusbank for barne- og ungdomsteater. Stavanger Symfoniorkester får et betydelig løft for å fullføre en treårig opptrappingsplan. Det er videre avsatt betydelige midler til Stavanger museum og Rogaland Kunstmuseum, som først utløses dersom de lykkes i å etablere et felles konsolidert museum.

Globalt, så vel som nasjonalt og regionalt, preges inngangen til 2009 av en finanskriser. Det finnes ikke enkle

Foto: Knut Bry / Stavanger Symfoniorkester

Foto: Andreas Kleiberg

svar på hva dette innebærer for kulturfeltet. Representanter fra noen av byens arrangører har gitt uttrykk for uro når det gjelder framtidige sponsorinntekter som følge av finanskrisen. Denne situasjonen innebærer også en usikkerhet når det gjelder kommunens økonomi og dermed kommunens bevilgninger til kulturformål.

Fra hverdagskultur til begivenhetskultur?

I prosjektet *Lokalt kulturliv i endring*⁴ er det pekt på nye og voksende fenomener i det lokale kulturlivet:

- framveksten av et mer begivenhetsbasert lokalt kulturliv med festivalmodellen som typisk eksempel
- en ny form for prosjektorientert og tidsbegrenset

frivillighet knyttet til slike kulturbegivenheter

- økende oppmerksomhet rundt steder og bygningers identitetskapende betydning
- nye koblinger mellom det lokale, nasjonale og globale som skaper endrede forutsetninger for lokalt kulturliv og nye former for identitetsdannelse
- økt interesse for instrumentell bruk av kultur til lokal "imagebygging"
- nye og nærmere koblinger mellom kultur og næring

En av problemstillingene som undersøkes er forholdet mellom den nye begivenhetskulturen og den daglige kulturproduksjonen. Spørsmålet er om sistnevnte gradvis

⁴ Prosjektbeskrivelse: *Lokalt kulturliv i endring*. Oppdragsgiver: Norsk kulturråd. Forskningsinstitusjoner: Norsk senter for bygdeforskning og DIAFORSK (Avdeling for forskning og utvikling ved Diakonhjemmet Høgskole). Tid: 2007- 2008

blir foretrengt av begivenhetskulturen. Eller påvirker begivenhetskulturen den daglige kulturproduksjonen slik denne skjer gjennom det offentlige eller de større kulturinstitusjonene?

Internasjonalisering

Kulturhovedstadsåret representerer for Stavanger den foreløpige kulminasjonen av en internasjonaliseringsprosess som har foregått over mange år. Byen er vertskap for det internasjonale sekretariatet for fribyer for forfulgte forfattere – ICORN, Stiftelsen Internasjonalt Hus, Norsk-fransk kultursenter og Senter for interkulturell kommunikasjon ved Universitetet i Stavanger. Stavanger har flere internasjonale festivaler og har elleve vennskapsbyer i fire verdensdeler, er medlem av flere internasjonale kulturorganisasjoner, har eget Europa-kontor i Brussel, egen tilskuddsordning for internasjonalt kulturarbeid og flere Artist in Residence-ordninger.

Kultur som byutvikling

Kulturhovedstadsåret, utviklingen av Bjergsted og utviklingen i Østre bydel med blant annet gamle Tou bryggeri, representerer en viktig utviklingstrend i Stavangers kultursatsing. I likhet med mange andre byer og regioner settes kultur i sentrum for by- og regionalutviklingen, eller - som det heter i søknaden til Brussel om status som kulturhovedstad - "Kultur som byggestein i moderne regionsutvikling".

Et sentralt trekk de siste årene har vært den økende bruken av byens offentlige uterom til kunst og kulturformål.

Kulturen i Stavanger som identitetsbærer og identitetsskaper

Byutvikling handler ikke bare om utvikling av infrastruktur og fysisk utbygging. Det handler like mye om å bygge identitet og tilhørighet. Stavangers identitet rommer både naturgitte og menneskeskapt fysiske omgivelser, samt sosiale, kulturelle og historiske forhold. Beliggenheten ved Boknafjorden, Trehusbyen med Gamle Stavanger, Torget, Kongsgård, Alexander Kielland, Tore Tang og Stavanger-dialekten er eksempler på både materielle og ikke-materielle identitetsmarkører. Lynnet, væremåten, matkulturen, næringsstrukturen, kulturlivet, kirke- og bedehuskulturen, idrettsheltene og kjendisene er andre ingredienser av lokalidentiteten.

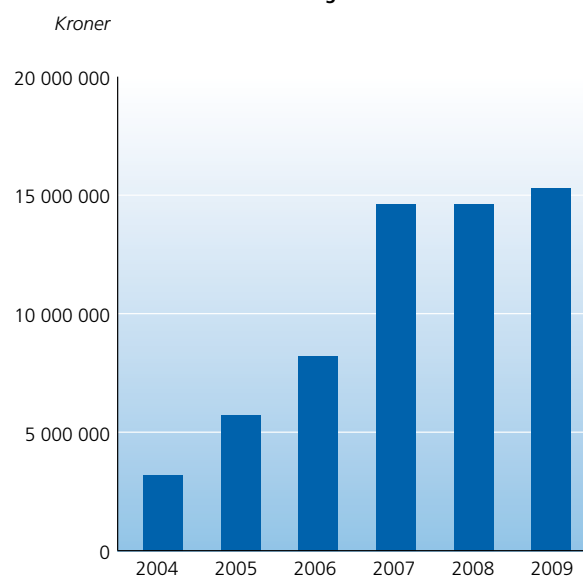
Stavangers kulturpolitikk må bidra til å skape rom for at identiteten både kan styrkes og fornyes. Kommunen må utfordre vår eksisterende identitet parallelt som vi søker framover. Identitet må her ikke forstås og formidles som

noe selvhevdende, men ses på som et virkemiddel til både å utvide vår egen lekenhet og skape nye referanser for å integrere omverdenen.

Vekst i kommunal kulturøkonomi

Det nasjonale kulturloftet har sin parallell i et ekspansivt kulturbudsjett for Stavanger de siste årene. Kulturens andel av kommunens totale nettobudsjett har økt fra 6,1 prosent i 1999 til 8 prosent i 2007. Økningen er ikke bare knyttet til kulturhovedstadsåret, men til økninger over et bredt spekter av kulturområder. Ut fra Statistisk sentralbyrås avgrensning av det kommunale kulturområdet brukte Stavanger kommune i 2007 over 250 millioner kroner i netto driftsutgifter til kulturformål, noe som er nesten like mye som kulturhovedstadsårets totale budsjett.

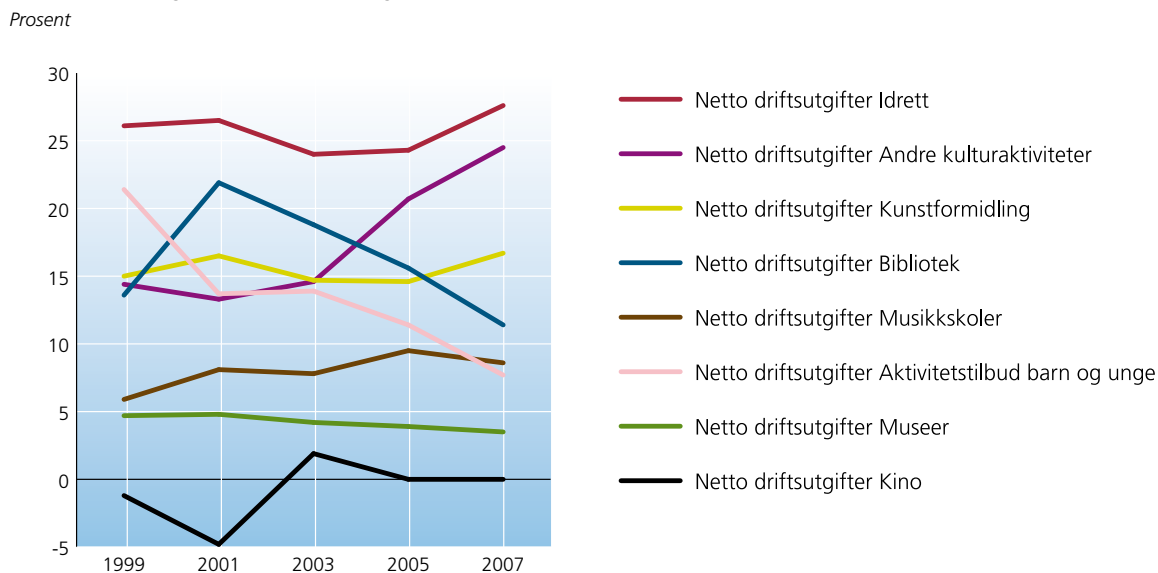
Figur 1. Frie tilskuddmidler til kultur i Stavanger 2004-2009

Det er særlig grunn til å framheve den sterke veksten i andelen frie midler til nye tiltak og enkeltprosjekter, noe som ikke minst sektorplanene som er utarbeidet innenfor kunstfeltene de siste årene har bidratt til. Dette gir handlingsrom til å fange opp og initiere nye tiltak. Hvis vi tar utgangspunkt i fordelingen mellom ulike kulturområder er det idretten som har økt sin andel mest i Stavanger, fra 21,6 til 31,7 prosent av netto driftsutgifter til kultur.⁵ Sammenlignet med de andre storbyene i Norge

⁵ SSB – KOSTRA-tall for kommunene

Figur 2. Ulike kulturformåls prosentandel av netto driftsutgifter til kultur i Stavanger 1999-2007

er det Stavanger som bruker mest på kultur. Figur 2 viser hvordan utvikling og størrelsesforholdet mellom de ulike områdene i Stavanger har vært i Stavanger siden 1999.

I Stavanger kommunes *Handlings og økonomiplan for 2009 - 2012* er det - i et stramt budsjett - ingen reduksjoner i bevilgningene til kultur. Det påpekes at det i årene som kommer er avgjørende at en klarer å ta vare på langtidsvirkningene av kulturhovedstadsåret 2008.

Kulturnæringer i Rogaland

Kulturnæringene i Rogaland sysselsatte i 2006 seks tusen personer.⁶ Det utgjorde 2,9 prosent av den totale sysselsettingen i fylket, mot 3,4 prosent på landsbasis. Kulturnæringene i Rogaland omsatte i 2005 for rundt 4,7 milliarder kroner, noe som tilsvarer en omsetning på snaut 800.000 kroner i gjennomsnitt per sysselsatt. Det er store variasjoner mellom de forskjellige kulturnæringene. Kulturnæringene kan karakteriseres som "urbane næringer"; en stor andel av sysselsettingen og verdiskapningen er således lokalisert til storbyområdet Stavanger-Sandnes.⁷

Sterk økning i privathusholdningenes kulturkonsum

Kulturkonsumet har steget i takt med den generelle konjunkturoppgangen siden tusenårsskiftet. Tall fra nasjonalregnskapet for 2006 viste at de norske hus-

holdningene brukte til sammen 105 milliarder kroner til ulike former for kulturgoder og fritidstjenester.⁸ Av dette gikk 44 milliarder kroner til hovedposten "fritidstjenester". Det er en fordobling fra 1992 da husholdningene brukte 21 milliarder kroner på slike tjenester. Største posten innenfor denne tjenestegruppen er "Kino, teater, idrettsarrangement, kulturell tjenesteyting mv.", som innenfor tidsrommet 1994 - 2004 hadde mer enn en fordobling, fra rundt fem til tolv milliarder kroner.

Høy kulturdeltakelse i Stavanger

Den nasjonale kulturstatistikken viser at kino er det kulturtilbudet som benyttes av flest personer i alderen 9-79 år. Andelen som oppgir å ha vært på kino siste året økte fra 58 prosent i 1991 til 67 prosent i 2006.⁹ Idretten har også høy oppslutning, men her har det vært en nedgang fra 59 prosent i 1991 til 55 prosent i 2004. Etter kino og idrett er det folkebibliotekene flest bruker i løpet av et år, med en økende oppslutning fra 49 prosent i 1991 til 54 prosent i 2004. Årlig besøk på museer og kunstutstillinger har ligget meget jevnt på litt i overkant av 40 prosent hver, mens besøksandelen på teater/musikal/revy har økt fra 44 prosent i 1991 til 49 prosent i 2004.

Den største økningen har det vært i andelen som oppgir å ha gått på konserter med populærmusikk det siste året: fra 32 prosent i 1991 til 47 prosent i 2004. Klassisk

⁶ I den statlige handlingsplanen Kultur og næring (2007) er det skilt mellom kulturnæringer og kulturbaserte næringer, der sistnevnte er næringer som er avhengig av innsatsfaktorer fra kulturnæringene, som for eksempel reiselivsnæringen. Handlingsplanen omfatter følgende kulturnæringer: annonse- og reklamevirksomhet; arkitektur; bibliotek, museum, etc.; bøker, aviser, blader, etc.; design; film, foto, video; musikk; kunstnerisk virksomhet; TV og radio.

⁷ Kilde: *Konjunkturbarometeret for Rogaland, høsten 2007*. NAV, SpareBank1 SR-Bank, NHO, Rogaland fylkeskommune, Stavanger-regionen Næringsutvikling, Innovasjon Norge og LO.

⁸ Kilde: SSB: Kulturstatistikk 2006

⁹ Kilde: SSB: Kultur- og mediebruk i forandring 2008

Tabell 1. Hvor ofte utfører du de ulike aktivitetene vi har listet opp nedenfor?

Prosentandel som utøver aktiviteten inntil 5 ganger eller mer per halvår.

Rangert etter forekomst i Stavanger.

	Hele landet*	Bergen	Stavanger
Mosjonerer/ annen fysisk aktivitet	67	85	91
Går på restaurant/ kafé /bar/ diskotek*	87	81	90
Leser bøker	76	78	80
Går på kino	51	63	76
Går på bibliotek	42	41	45
Følger barn på fritidsaktivitet	NA	34	39
Går på konsert med populærmusikk	18	23	34
Går i kirken, til gudstjeneste eller på annet religiøst møte	23	16	32
Går på kunstutstilling	20	19	30
Går på museum	22	19	30
Går på idrettsarrangementer som publikum*	39	32	28
Deltar i organisert idrett selv	NA	23	28
Går på musikal eller revy	21	22	28
Går i teater eller opera	23	24	27
Går på festival uten inngangspenger	NA	4	26
Driver med egne kreative aktiviteter	NA	24	17
Går på konsert med klassisk musikk/ samtidsmusikk*	12	17	16
Går på festival med inngangspenger	NA	7	12
Synger i kor	NA	7	6
Spiller i korps/ orkester	NA	4	6
Går på ballett eller danseforestilling	6	4	2

musikk hadde også en sterk økning fra 1991 til 1997, fra 27 prosent til 37 prosent, men dette har stagnert og besøksandelen i 2004 var 35 prosent. Ballett har også økt oppslutning i samme periode, fra 8 til 12 prosent, mens opera har stått på stedet hvil på 5 prosents oppslutning. Det foreligger ikke data som viser hvordan utviklingen

har vært i Stavanger over tid, men kulturundersøkelsen fra 2006 gir et godt tidsbilde. Tabell 1 viser at det bare er innenfor idrett og ballett/dans at Stavanger har en lavere besøksandel enn landsgjennomsnittet. Stavangers befolkning har høye besøksandeler på mange kultur-områder når en sammenligner med Bergen.¹⁰

¹⁰ Sammenstillingen av tall fra Stavanger i *Kulturundersøkelsen på Nord-Jæren 2006* med tall fra Bergen er hentet fra *Synovates Publikumsundersøkelse om kultur og idrett*, utført for Bergen kommune (2008). Den nasjonale sammenlikningen gjøres med Synovates media- og målgruppeindeks (MMiMS). Data fra andre halvår 2007 (n=12931). Spørsmålene er ikke helt likelydende i MMiMS og i denne undersøkelsen og sammenlikningen gjøres derfor med dette forbehold.

Et felles kulturmarked i Stavanger-regionen

Aktivitetsmønsteret er gjennomgående likt i de fire kommunene som var med i den regionale kulturundersøkelsen. Et av de overordnede mønstre er at regionens innbyggere bruker hyppigst kultur og fritidsaktiviteter som er "selvstendige" og "uforpliktende", aktiviteter som den enkelte kan utføre når det måtte passe og etter innfallsmetoden. Kino, friluftsliv og lesing av bøker er eksempler på dette. Aktivitetsnivået faller når vi betrakter organiserte og tidsavgrensede aktiviteter som deltakelse på idrettsarrangementer, konsertbesøk, foreningsarbeid og museumsbesøk.

Kulturbrukerne beveger seg på kryss og tvers av kommunegrensene. For de som bor i Sola, Randaberg og Sandnes utføres de fleste aktiviteter hyppigere i Stavanger enn i egen kommune. På tre aktivitetsområder er det likevel en større andel som drar fra Stavanger til Sandnes enn motsatt: friluftsliv, opera og dans/ballett. Her er det naturlig å peke på den rollen Sandnes kulturhus har inntatt i regionen som scene for musikkteater og dans.

Den materielle velstanden og den teknologiske utviklingen med stadig bedre og billigere utstyr har ført til at dagens husstander er utstyrt slik at kulturuttrykk kan konsumeres innenfor privatsfæren i langt større grad enn tidligere. Et interessant utviklingstrekk er at den samme utviklingen også synes å stimulere egenaktivitet innenfor musikk, film, visuell kunst med mer.

Befolkningsutviklingen - et mangfoldig Stavanger med flere eldre

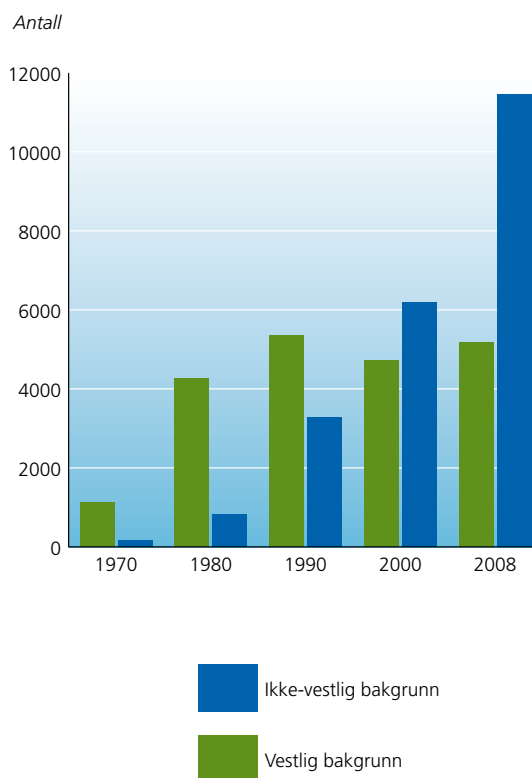
Det er tre enkeltforhold som kulturpolitikken må ta inn over seg når det gjelder befolkningsutviklingen. For det første vil *den sterke befolkningsveksten* i seg selv ha mye å si for dimensjoneringen av kulturtilbudene og plasseringen av disse i sammenheng med byens og regionens infrastruktur. Siden den første kulturplanen ble vedtatt i 1969 har Stavangers befolkning økt med 46 prosent. En prognose viser at befolkningen vil vokse med rundt 40 000 innbyggere fram mot 2030, dvs. en vekst på nærmere 40 prosent.¹¹

For det andre skjer det en utvikling i *befolkningens alderssammensetning* ved at andelen eldre øker, med størst økning i aldersgruppen over 67 år. I 2008 utgjør gruppen rundt 10 prosent av befolkningen, mens de i følge prognosene kan vokse til 14 prosent i 2030.

Det tredje utviklingstrekket er *den store økningen av innbyggere med en innvandrerbakgrunn*. Andelen

innvandrere har økt fra 1,6 prosent i 1970 til 13,9 prosent i 2008. Andelen med ikke-vestlig bakgrunn har økt fra 0,2 prosent til nesten 10 prosent.

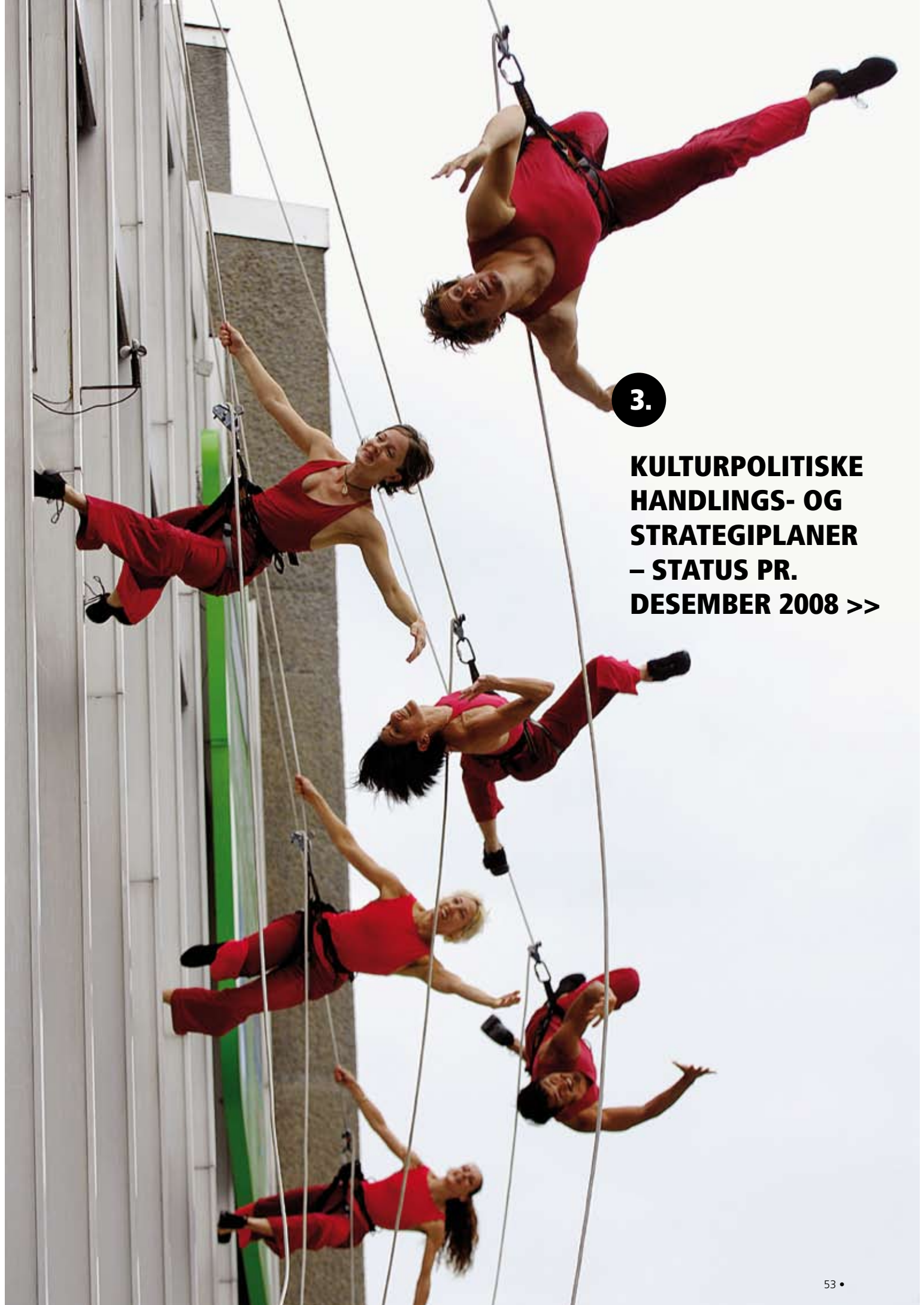
Figur 3. Innvandrerbefolkningen i Stavanger 1970-2008

¹¹ Kilde: SSB, befolkningsframskrivninger – prognose for middels nasjonal vekst.

3.

**KULTURPOLITISKE
HANDLINGS- OG
STRATEGIPLANER
– STATUS PR.
DESEMBER 2008 >>**

HANDLINGSPLAN FOR FESTIVAL-, ARENA OG ARRANGEMENTUTVIKLING I STAVANGER KOMMUNE (SK) 2006-2009

VISJON

Stavanger skal være en by der publikum får oppleve et bredt spekter av festivaler med høy kulturell kvalitet.

Stavanger skal bli ledende nasjonalt i samspillet mellom det offentlige, næringslivet og festivalene, der vi skal bli en mønster-region i offentlig tilrettelegging.

MÅLSETNINGER

1. *Festivalmiljø i utvikling*: Rammene for festivalene skal være på et nivå som fremmer utvikling og kunstneriske eksperiment, gir grobunn for talent og virkelyst og skaper nettverk og samarbeid på tvers av fagmiljøene.
2. *Kultur for alle*: Festivalopplevelser av høy kvalitet oppleves av et stort publikum. Festivaltilbudet skal tiltrekke, utfordre og overraske så vel regionens innbyggere som et nasjonalt og internasjonalt publikum.
3. De ytre rammene/infrastrukturen rundt festivalene i Stavanger skal være tilrettelagt i forhold til eksisterende miljø og omgivelser, estetisk og funksjonelt.
4. Stavanger sentrum skal framstå som en overordnet og utført arena for arrangement og publikum, hvor tilgjengelighet for alle er målet gjennom en universell utforming.
5. Festivalenes aktivitet i Stavanger skal medføre økt produktivitet hos frilanskunstnere og den prosjektbaserte kunsten gjennom synergier og større oppdragsvirksomhet.

TILTAK**STATUS**

1. Tilskuddsordning på et nivå som gir rom til å løfte utvalgte festivaler	Utført/ pågår
2. Prosjektkontor med sikte på en økt profesjonalisering og kompetanseutvikling av festivalene i Stavanger-regionen/ billett/informasjonskontor og en fast festivalsentral	Ikke utført
3. Ny infrastrukturdesign Nytt system som ivaretar utendørs festivalers behov: telt/overbyggingsløsninger, helhetlig estetisk struktur på de element festivalen berører	Pågår
4. Enkelte festivaler prioriteres og utvikles som fyrtårn innen sine felt i nasjonalt og internasjonalt med sikte på knutepunktstatus	Utført
5. Barn og unge <ul style="list-style-type: none"> • Festivaler i Stavanger-regionen knyttes mot kulturkort for ungdom. • Samarbeidet med institusjonskulturen økes for å gi tilbud • Generasjonsmiks ved flest mulig arrangementer best mulig.	Delvis utført/ pågår
6. Publikumsutvikling <ul style="list-style-type: none"> • Utredning av publikums forhold til og oppfatning av festivalene. • Støtte til temporære kunstprosjekter med formidling som formål. • Kursing i formidling en gang hvert andre år	Delvis utført
7. Informasjonsflyt <ul style="list-style-type: none"> • Effektuerer plakatsøylene • Kulturkalendersamarbeidet utvides til alle kulturinstitusjoner • Festivalutvalg etablerer fast festivalforum	Pågår
8. Leie av offentlig uterom <ul style="list-style-type: none"> • Utarbeide regelsett for god bruk av offentlige uterom • Klare regler om hvilke aktiviteter som skal kunne ta i bruk de ulike arealene i sentrum.	Utført/ pågår
9. Reklame i sentrum: Kommuniserer m næringslivet, arrangører og andre som bryter eksisterende lovverk	Ikke utført
10. Støy <ul style="list-style-type: none"> • Livskraftig kultur og festivalmiljø uten sjenanse for omgivelser. • Alle kultur og festivalarrangører skal etterleve støyreglementet • Forslag til reglement - forslag til sanksjonstiltak	Utført
11. Kunst/kulturproduksjoner som er initiert eller har festivalene som samarbeidspartner skal ha anledning til å søke om støtte fra SK. Betingelser flerbruksmuligheter	Utført
12. Arrangement med generasjonsmiks uten blokader eller sperringer inn mot skjenkeområder.	Utført
13. Etterstrebe at festivalene som mottar festivalstøtte blir miljøsertifisert innen sitt tredje virkeår. Mal.	Pågår
14. Arbeidsgruppe av aktuelle festivaler og kulturavdelingen utreder en skisse for en felles festivalparaply. prøveprosjekt vurderes iverksatt festivalsesongen 2007.	Utført/ pågår.

HANDLINGSPLAN FOR ROCK/RYTMISK MUSIKK STAVANGER 2006 - 2009

MÅLSETNINGER

Arbeidet med handlingsplanen skal ha som mål å:

1. etablere et velfungerende samarbeid mellom ulike aktører innen den rytmiske musikken i Stavanger
  2. etablere en koordinert og gjennomtenkt innsats overfor virksomheter, artister og grupper
  3. sikre en velfungerende verdikjede innenfor det rytmiske miljøet
  4. sikre fokus på talentforvaltning
  5. begynne dialogen mellom musikkmiljøet og utdannings- institusjoner, næringsliv, investorer / entreprenører
  6. videreutvikle dokumentasjon og formidling av lokale musikkproduksjoner og lokal musikkhistorie
  7. øke kompetansen innen musikkfeltet i samarbeid med musikkorganisasjonene
-

TILTAK	STATUS
1. Det opprettes et lokalt aktørkontor STAR innen rytmisk musikk. Kontoret drives av et styre valgt av lokale musikkaktører og en daglig leder. Det forutsettes at det etableres et styre innen utgangen av 2005.	Utført
2. Igangsette et regionalt kultur/næringsprosjekt for kartlegging og utvikling av en næringskjede innen rytmisk musikk i samarbeid med kommunene i regionen. Forprosjekt og kartlegging av behov hos næringsaktører og brukere.	Delvis utført Kartlegging utført
3. Tilskudd til internasjonal lansering økes – det kan gis til sammen kr 100 000 årlig til lansering av lokale artister og for artistenes støtteapparat	Utført
4. Arrangører som gir mulighet for nye band/talenter og uavhengige aktører som står for egne arrangementer på spillestedene bør kunne få tilskudd. Gis som utvidelse av konsertstøtte.	Utført
5. Plakatsøyler i sentrum og bydelene – innen 2006.	Utført
6. Videreutvikling av musikkfestivalene i Stavanger, med vektlegging av kvalitet i program og gjennomføring. Jfr. arbeid med festivalstrategi.	Se HP for festiv./ arr.
7. Det skal i 2006 gjennomføres en kartlegging av øvingslokaler i Stavanger – offentlige og private – slik at informasjonen kan være tilgjengelig i en katalog eller på Internett.	Kartlegging utført
8. Det avsettes kr 200 000 årlig i støtte til øvingslokaler for de over 18 år.	Ikke utført
9. Etableringstilskudd for utøvere, produsenter og aktører innen rytmisk musikk til etablering av studio, utstyr og som stimulans innen kulturbasert næring. Tilskuddet skal fordeles av STAR når denne organisasjonen er på plass. Kommentar til status: Tilskudd bør økes.	Delvis utført
10. Tilskudd til arrangører – til opplæringstiltak, hospitering og arrangørbesøk. Ny tilskuddsordning til kompetanseutvikling som kan forvaltes av STAR.	Ikke utført
11. Øke kompetanse innen musikkfeltet i Stavanger i samarbeid med musikkorganisasjonene. Til kurs og kompetanse – kr 50 000 årlig.	Delvis utført
12. Det innledes samarbeid med studiestedene med sikte på utdanningsmuligheter knyttet til rytmisk musikk utover det som finnes i dag.	Ikke utført
13. Formidling – opprettelse av en nettportal for musikk i Rogaland	Ikke utført
14. Utrede prosjekt for sikring av noter og sanglyrikk - sikre større mulighet for utlån av noter og tekst innen lokal musikk.	Ikke utført
15. Det skal innen 2008 finnes øvingslokaler for unge utøvere i alle bydelene. Kommentar vedr. status: Må komme etter en har bygd opp øvingssammenslutning sentralt.	Ikke utført
16. Oppussing og oppgradering av øvingslokalene og utstyr på Råkken. Må kostnadsberegnes.	Ikke utført
17. Utvikling av Folken til Studentsenter 2008 Kommentar status: Pågående prosjekt og diskusjon – ikke ennå utført.	Pågående

HANDLINGSPLAN FOR LITTERATUR OG YTRINGSFRIHET I STAVANGER 2006-2009

VISJON

Stavanger skal være den rause litteraturbyen. Stavangerregionen skal være et knutepunkt i Europa for arbeidet med litteratur og ytringsfrihet, demokratisk offentlighet, flerkulturell litteraturkompetanse og fribyforfattere.

MÅLSETNINGER

Stavanger skal

1. ha en bevisst og langsiktig politikk for litteraturfeltet
2. litteraturpolitikk som skaper skriveglede og leseglede
3. en politikk som sørger for at litteraturopplevelser og spørsmål om ytringsfrihet har nedslagsfelt i alle lag og generasjoner
4. ha et tilbud i skrivekunst til alle aldersgrupper
5. være en by hvor forfattere i alle sjangere og av alle nasjonaliteter har levedyktige arbeidsvilkår
6. ha et litteraturtilbud på morsmål til alle
7. være en by med en raus og kritisk offentlighet for litteratur og ytringsfrihet
8. ha arenaer for litteratur og ytringsfrihet som skaper litterært miljø og genererer aktuell debatt
9. ha et festivaltilbud som sikrer faglig og kulturell utveksling mellom byen og omverden, og som gir publikum aktuell innsikt i litteraturens omdreininger og de viktigste spørsmål om ytringsfrihet
10. ha en infrastruktur i litteraturfeltet som gjør det lett å samarbeide regionalt, nasjonalt og internasjonalt
11. ha en egen formidlingsinstans som sikrer god kommunikasjon mellom forfattere og lesere
12. ha egne forlagshus som ivaretar og foredrer både de lokale forfatterne og den lokale litteraturen på en tilfredsstillende måte
13. være en by med en verdig og framtidsrettet holdning til sin litterære arv

TILTAK	STATUS
1. Skape arenaer for litteraturopplesing og debatt om ytringsfrihet Kommentar til status: Kapittel videreutvikles fra år til år. Gjennom 2008-prosjektet <i>Gjesfrihetens kunster</i> og det EU-finansierte prosjektet <i>Shahrazad</i> er arbeidet på dette feltet ytterligere forsterket. Litteratur uka på Sting har på sin side befestet sin posisjon som et av landets viktigste møtepunkter mellom forfatter og publikum	Pågår
2. Etablere en lokal forfatterformidling og ressursbank	Utført
3. Styrke og utvikle nye samarbeidsformer mellom lokale forfattere og det offentlige	Delvis utført
4. Utrede og etablere skrivekunsttilbud langs hele livsløpslinja	Ikke utført
5. Støtte til tidsskrift, magasin eller andre forsøk på å skape en raus og kritisk litteraturoffentlighet	Forprosjekt utført
6. Etablere Odd Noregers litteraturstipend for sakprosa og kritikk	Utført
7. Styrke arbeidet med litteratur i det offentlige rommet	Delvis utført
8. Reetablering av Obsthfelderprisen og Obsthfelderdagene	Vurderes utført 2009
9. Styrke Kapittel-festivalen som en av Norges knutepunktfestivaler	Pågår
10. Styrke mulighetene for innvandrerlitteraturen og integrering av denne / flerkulturell kompetanseoverføring	Delvis utført
11. Styrke de flerkulturelle litteraturarbeidernes vilkår og muligheter for oversetterarbeid Kommentar til status: Med utgangspunkt i den nye tilskuddsordningen innenfor litteraturområdet har SK støttet prosjekter innenfor både tiltak 10 og 11.	Delvis utført
12. Etablering av forfatterleilighet i Stavanger og utlandet	Ikke utført
13. Utredning av muligheten og etablering av lokal innkjøpsordning for lokallitteratur og generell litteratur	Vurderes i 2009
14. Utredning av muligheten for etablering av studier i ytringsfrihet ved Universitetet i Stavanger	Ikke utført
15. Kielland-utredning	Forprosjekt utført

HANDLINGSPLAN FOR SCENEKUNST 2007-2010

VISJON

Stavanger skal være en by der publikum får oppleve et nyskapende og bredt spekter av scenekunstuttrykk med høy kunstnerisk kvalitet, utført av profesjonelle kunstnere.

MÅLSETNINGER

SK vil særlig legge til rette for

- at scenekunstnere får bedre produksjonsvilkår,
- og at norsk og internasjonal scenekunst får en mer sentral plass i scenekunstformidlingen.
- Ved å sikre gode rammevilkår for den profesjonelle scenekunsten skal SK være en pådriver for at byen utvikles til et attraktivt sted å etablere seg i, gjennom gode støtteordninger, nye samarbeidsformer, publikumsbygging og tilrettelegging av produksjons- og visningslokaler.

TILTAK**STATUS**

1. Opprette ordning med regional scenekunstkonsulent for formidling av scenekunst og kunstnere.	Ikke utført
2. Etablere markedsførings samarbeid innen scenekunst mellom Stavanger og Sandnes kommune.	utført
3. Gjøre scenekunstnere og miljøer kjent i regionen og i scenekunstmiljøet, gjennom database og brosjyre med oversikt over de profesjonelle scenekunstmiljøene, produksjons- og visningssteder, stipender og støtteordninger, samt ordninger for "artists in residence".	Delvis utført
4. Sikre dialog og større grad av samarbeid mellom kulturinstitusjonene, scenekunstmiljøene og scenekunstnere imellom, gjennom møteplasser, nettverk og bedre organisering/infrastruktur	Delvis utført
5. Støtte utviklingen av Rogaland Teater som hovedsenter for scenekunst i regionen	Pågår
6. Støtte utviklingen av barne- og ungdomsteater ved Rogaland Teater som et internasjonalt kompetansesenter	utført
7. Utvikle Tou Scene ved forbedring av den tekniske infrastrukturen.	Ikke utført
8. Se på muligheten for utvikling av scene 3 med sikte på gode forhold for dans ved Tou Scene.	Pågår
9. Utrede behovet for lokaler til øving, produksjon og preproduksjon innen scenekunst	Delvis utført
10. Sørge for at det frie scenekunstmiljøet blir ivaretatt ved realisering av Bjergstedsvisjonen både ved framtidig bruk av utenriksterminalen og ved ny bruk av Kuppelhallen.	Under vurdering
11. Videreføre kurs og oppfølging av scenekunstnere som vil etablere seg i Stavanger-regionen med egen kunstproduksjon og kulturbaserte virksomheter.	utført
12. Legge til rette for at nytdannende scenekunstnere skal kunne etablere seg i regionen, gjennom støtte til profesjonell trening og kompetanseheving	Delvis utført
13. Sikre at sentrale institusjoner og instanser innen scenekunstheltet bidrar til ulike fagkurs, seminarer, workshops og "artists in residence"- programmer i regionen	Delvis utført
14. Øke muligheten for tilskudd til internasjonalt kultursamarbeid, som øker utvekslingen mellom scenekunstnere i Stavanger og europeiske/internasjonale scenekunstmiljøer.	utført
15. Sikre at scenekunstgrupper i Stavanger-regionen blir medlem av Danse- og teatersentrum, slik at lokale aktører kan synliggjøres nasjonalt og nyte godt av organisasjonens medlemsfordeler.	Delvis utført
16. Etablere stipendordning for scenekunstnere	utført
17. Opprette treårig prosjektstøtte	Under vurdering
18. Utvide rammene for tilskudd til sceniske produksjoner	utført

STRATEGISK HANDLINGSPLAN FOR FILM 2006-2009

VISJON

“Stavangerregionen skal bli en attraktiv og nyskapende region innen produksjon og formidling av film, både nasjonalt og internasjonalt”.

MÅLSETNINGER

Mål for planen:

1. Skissere utviklingsmål for filmområdet både når det gjelder produksjon og formidling
2. Samordne faglige utviklingsmål for produksjonsmiljøet i regionen
3. Bidra til nyskaping innen formidling av film
4. Samordne offentlig innsats innen filmpolitikken i regionen
5. Bidra til økt næringsutvikling og innovasjon innen film i regionen

Foto: Gunhild Oddsen, fra filmen "Stikk" av Vigdis Nilsen

TILTAK	STATUS
1. SK vil søke samarbeid med Rogaland fylkeskommune om å opprette en prosentdelte konsulentstilling hos Vestnorsk Filmsenter med kontor i Stavanger.	Delvis utført
2. Filmkraft skal videreutvikles gjennom strategisk tilpassning og målsetting om årlig tilskudd på 10 millioner fram mot 2008. Det skal jobbes spesielt med sikte på å få statlige tilskudd og bidrag fra private investorer.	Utført
3. Legge til rette for et samarbeidstiltak mellom musikk- og filmmiljøet med sikte på å etablere en egen nisje for musikkvideo produksjon.	Delvis utført
4. Innovasjon Norge og Rogaland Fylkeskommune arrangerer bedriftsutviklingsprogram for kulturbaserte næringer. Det er en god investering å spesialisere et kurs for filmbransjen.	Utført
5. Ta initiativ til etablering av en "paraplyorganisasjon", et næringsutviklings organ for filmbransjen evt i samarbeid med Næringsforeningen, Innovasjon Norge og Filmkraft Rogaland.	Delvis utført
6. Opprettelse av et studietilbud ved UiS for ytterligere profesjonalisering innen manusutvikling og dokumentarfilm utredes og eventuelt igangsettes i planperioden. Utvikles i nært samarbeid med Filmkraft Rogaland og Universitetet i Stavanger.	Pågår
7. SK skal opprette et arbeidsstipend slik at filmskapere får anledning til å konsentrere seg om skrive. Gjennomføring: 2007	Utført
8. Det bør inngås et samarbeid mellom Kino1, den kulturelle skolesekken, det lokale filmmiljøet, NFF, Filmforum Sørvest, Teipen Media og Universitetet i Stavanger om film-workshops for barn og ungdom. Det legges til rette for visning og juryering i forbindelse med Barnefilmfestivalen Megafon.	Delvis utført
9. Filmfestivalen i Haugesund bør støttes regionalt slik at den kan opprettholde og styrke sin posisjon som møteplass for hele bransjen og som arena for å presentere og promotere det lokale filmmiljøet både politisk og faglig. Gjennomføring 2006- 2009	Utført
10. Stavanger bør (...) vurdere å etablere en filmfestival med sikte på å øke publikums interesse, kunnskap og oppslutning om film og kino. (...)	Utført
11. Nasjonalt Digitalt Cinematek (NDC) er tenkt utført tidsrommet 2006-2008. I prosjektperioden vil Sølvberget KF og Kino1 Stavanger dekke lokal egenandel innenfor egne budsjetter. I den påfølgende driftsfasen må Stavanger kommune være forberedt på å bidra med årlige tilskudd til driften. Det er foreløpig for tidlig å si hvordan denne driften skal organiseres og hvilket driftsbudsjett et digitalt cinematek i Sølvberget vil måtte ha. Gjennomføring 2006- 2008	Utført

HANDLINGSPLAN FOR VISUELL KUNST 2007-2011

VISJON

Stavanger skal være en kunstner-vennlig by der publikum får oppleve et bredt spekter av nyskapende visuell samtidskunst på høyt nivå, skapt av norske og internasjonale, profesjonelle kunstnere.

MÅLSETNINGER

STATUS

MÅLSETNINGER	STATUS
1. Etablering av nye arbeidsplasser for kunstnere innen visuell kunst. (...) En avklaring om permanent lokalisering av kunstnerarbeidsplasser skal skje innen utgangen av 2008.	Utredning utført
2. Utredning framtidig drift og organisering av Stavanger Kunstforening høsten 2007. Ta opp til vurdering mulighetene for organisert samarbeid eller samlokalisering mellom institusjonene Stavanger Kunstforening og Rogaland kunstsenter.	Delvis utført
3. SK vil bidra til å avklare Rogaland kunstsenters framtidige administrasjons- og medlems/møtelokaler, visningsrom/galleri og prosjektrum for senterets medlemmer i løpet av 2008.	Delvis utført
4. SK vil innen utgangen av 2007 legge fram en intensjonsavtale som beskriver hvordan Roland Lengauers arvinger, SK, og aktører fra kulturlivet skal samarbeide for å sikre forvaltningen av kunstarven etter Roland Lengauer. Det arbeides med sikte på en permanent plassering av deler av samlingen i Stavanger Kunstforenings lokaler i Madlaveien 33	Delvis utført
5. SK vil gi Rogaland Kunstmuseum følgende oppdrag: a) oppdatering av kommunens kunstbase slik at all kunst i SKs eie blir tilgjengelig internt og for publikum. Status: Midler satt av. b) oppdatering av kommunens skulpturhåndbok for Stavanger. Status: Midler ikke satt av c) utgivelse av en presentasjonsbrosjyre av Anthony Gormleys "Broken Column". Status: Midler ikke satt av	Ikke utført
6. Stavanger vil fra og med 2008 opprette to nye kunstkuratorstipend à kr 50 000. Både uavhengige kuratorer som arbeider med kunstprosjekter knyttet til det frie visningsmiljøet og kuratorer knyttet til kunstinstitusjonene skal kunne søke om stipend. Status: Det er bevilget midler til ett kunstkuratorstipend i 2008.	Delvis utført
7. SK vil innta en aktiv rolle i arbeidet med å tilføre byen et bredt spekter av temporære og permanent samtidskunst i de offentlige rommene. Det skal settes av et årlig beløp i budsjettet til samtidskunstprosjekter.	Pågår
8. SK vil bidra til å bygge opp biennalen Articles posisjon som et viktig møtested for elektronisk kunst og "ustabile" kunstformer.	Pågår
9. SK vil intensivere sitt arbeid overfor sentrale myndigheter for å styrke kunstmuseets budsjetter slik at statens tilskudd til Rogaland Kunstmuseum blir like høyt som tilskuddet til tilsvarende knutepunktinstitusjoner i Norge.	Pågår
10. SK vil fortsatt bidra til at Tou Scene befester og videreutvikler sin posisjon som regionens viktigste produksjonssted for samtidskunst og en viktig møteplass for internasjonale strømninger, kunstnermøter og publikumsopplevelser.	Pågår

11. SK skal bidra til styrking av Grafisk verksted slik at det igjen kan framstå som et verksted med høyt faglig nivå som gjør det attraktivt å benytte for både regionale kunstnere og andre kunstnere fra inn- og utland. En slik oppbygging må gjøres i samarbeid med Rogaland fylkeskommune.	Uført
12. SK vil fortsatt bidra med en årlig støtte til videreutvikling av i/o/lab som et regionalt verksted med et høyt faglig nivå for elektronisk kunst.	Uført
13. SK vil arbeide for å øke antall gjeste-/kunstnerleiligheter for besøkende kunstnere fram mot 2008.	Delvis utført
14. SK vil ta initiativ overfor Kunst i offentlig rom (KORO), ev. også i samarbeid med Rogaland kunstsenter(RKS), for å arrangere et regionalt kurs for kunstneriske konsulenter i Stavanger.	Ikke utført
15. SK vil legge til rette for at Rogaland kunstmuseum skal spille en aktiv rolle i utviklingen av Mosvannsparken og strekningen Rogaland Kunstmuseum – Stavanger Kunstforening – sentrum til en opplevelsesakse for moderne kunst og landskapsarkitektur.	Pågår
16. SK vil støtte opp om profesjonelle, private gallerier og visningsrom som formidler samtidskunst av høy kunstnerisk kvalitet, og som går nye veier for å gi kunstpublikum i Stavanger gode og utfordrende kunstopplevelser. Deltakelse i høyt verdsatte kunstmesser i utlandet og til kuratorvirksomhet som stimulerer til internasjonalt samarbeid og presentasjon av kunstnere med lokal tilknytning i inn- og utland vil bli prioritert	Pågår
17. SK vil bidra til at det bygges opp en digital database med informasjon om alle fylkets profesjonelle kunstnere, deres arbeider og kompetanse.	Ikke utført
18. SK vil legge til rette for en kritisk kunst offentlighet og bidra til å skape faglige fora og kunstdebatter gjennom dialog og økonomisk stimulering av initiativtakere.	Utført
19. SK vil bidra til at spørsmålet om en tydeligere funksjons- og arbeidsfordeling mellom kunstinstitusjonene settes på dagsorden og debatteres, og vil stimulere institusjonene og kunstaktørene for øvrig til å nå en konklusjon som vil gi området visuell kunst i vår region en styrket posisjon.	Pågår
20. SK vil i samarbeid med Bergen kommune, og som et ledd i kultursamarbeidsavtalen mellom de to byene, etablere en felles markedsføring av gjestekunstnerboliger på Vestlandet. Det skal i arbeidet også føres en nær dialog med kunstmiljøet i regionen, Sandnes kommune og Rogaland fylkeskommune.	Pågår
21. SK vil bidra til at det, med utgangspunkt i Kunsthøgskolen i Rogaland, drøftes med UiS å etablere en høyere utdanning innen utøvende visuell kunst.	Pågår
22. SK vil bidra til at kulturhuset Sølvberget framstår som en profesjonell og attraktiv arena for opplevelser og læring innen visuell kunst særlig med kvalitetsprosjekter særlig rettet mot barn og unge.	Pågår
23. SK vil i løpet av våren 2008 ha en gjennomgang og oppdatering av retningslinjer for fondsstyret særlig med hensyn til utvalgets mandat og faste, faglige representanter fra kommunens ulike planavdelinger.	Ikke utført

Foto: Anders Jærnik

KULTURBYEN STAVANGER 2010-2017

Kommunedelplan for
kunst og kultur
i Stavanger

Vedtatt av Stavanger bystyre,
21. september 2009

Stavanger kommune
Kultur og byutvikling
Kulturavdelingen
Postboks 8001
4068 Stavanger
postmottak.kbu@stavanger.kommune.no
www.stavanger.kommune.no

